

vergadering **C244**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 21 april 2022

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de huurprijs voor studentenhuysvesting – 2298 (2021-2022)	5
VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over microcredentials in het hoger onderwijs – 2316 (2021-2022)	8
VRAAG OM UITLEG van Karolien Grosemans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de bevraging van onderwijsvakbond COC over de inkorting van de zomervakantie en de verlaging van de werkdruk bij leerkrachten – 2371 (2021-2022)	12
VRAAG OM UITLEG van Kathleen Krekels aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de vrijstellingen voor bepaalde vakken voor hoogbegaafde leerlingen – 2375 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over hoogbegaafde en zeer makkelijk lerende kinderen – 2384 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de faciliteiten voor hoogbegaafden – 2386 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de maatregelen voor een snellere doorstroming van hoogbegaafde leerlingen – 2490 (2021-2022)	16
VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de aanpak van de leerachterstand – 2379 (2021-2022)	24
VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de organisatie van het volgende schooljaar – 2378 (2021-2022)	32
VRAAG OM UITLEG van Arnout Coel aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het inschrijvingsrecht in het buitengewoon onderwijs – 2416 (2021-2022)	36

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de verontrustende resultaten van de Vlaamse peilingsproef in het beroepssecundair onderwijs

– 2417 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de resultaten van de peilingsproeven in de derde graad van het beroepssecundair onderwijs

– 2419 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Jan Laeremans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de zwakke resultaten op de PAV-peilingsproeven in de derde graad van het beroepssecundair onderwijs en de nood aan een specifieke kwaliteitsverbetering in het beroepsonderwijs

– 2488 (2021-2022)

40

VRAAG OM UITLEG van Hilâl Yalçın aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het actieplan met betrekking tot het gebruik van virtual reality in het onderwijs

– 2522 (2021-2022)

53

VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de huurprijs voor studentenhuysvesting – 2298 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Minister, de vastgoedmarkt is oververhit. Dat weten we allemaal. Dit laat zich ook voelen bij de studenten, vooral bij de studenten die op zoek zijn naar een studentenkot. Recent onderzoek van Mpiris leert ons dat bijvoorbeeld in Brussel 40 procent van de studenten aangeeft maar moeilijk studentenhuysvesting te vinden. Een betaalbare woonoplossing blijft voor de bevroagde studenten de eerste prioriteit. 43 procent van de pendelstudenten gaf aan dat ze eigenlijk liever op kot zouden gaan. 25 procent van de studenten geeft aan dat de prijs-kwaliteitsverhouding scheefzit.

Studenten zijn zoals iedereen en passen zich aan aan de marktomstandigheden en leggen vaak bij een eerste bezoek een studentenkamer vast, om zeker over een kot te beschikken. Volgens Kotkompas beslist 70 procent al na drie bezoeken. Door de hoge prijzen moet de kwaliteit vaak inboeten. Via een label of conformiteitsattest proberen studentensteden de kwaliteit te bewaken, al zijn veel woongelegenheden nog niet gescreend.

Studentenhomes zijn meestal een stuk betaalbaarder dan een studio of kot, maar ze zijn slechts beperkt beschikbaar. Vandaar dat bijvoorbeeld aan de UGent de wachtlijst met 30 procent groeide op één jaar tijd.

We lazen in de paasvakantie dat een immomakelaar in Gent zei dat er op dit moment bij een kijkbezoek aan een kot soms al wachtrijen zijn van 50 kandidaat-huurders. Onderzoek leert ons ook dat in Gent 10.000 studenten – of bijna een kwart – minstens 3700 wooneenheden van de private markt innemen. Eerder besliste het Gentse stadsbestuur, net als dat van Leuven, om cohousing te verbieden, zodat de eengezinswoningen voor gezinnen beschikbaar blijven. Maar we kennen de realiteit: het blijft bestaan. Ook hieruit blijkt de nood aan een groter aanbod voor studenten.

In Apache herhaalt de Gentse rector zijn oproep naar een Vlaams gezamenlijk plan van aanpak. Ook de Leuvense schepen Lies Corneillie doet dit, en afgelopen vakantie deed de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS) dat ook.

We hebben het daar al over gehad in de commissie. In december gaf u in deze commissie aan, minister, dat u, samen met collega Diependaele, de lokale besturen en onderwijsinstellingen bij deze problemen zoveel mogelijk wilt ondersteunen. U zou dit aanklaarten en opvolgen op het Overlegplatform Private Huur – Studentenhuisvesting.

Ziet u mogelijkheden om het aanbod van instellingsgebonden studentenhuysvesting verder op te trekken? Wat is hierbij het plan van aanpak?

Welke elementen neemt u mee uit het Overlegplatform Private Huur – Studentenhuisvesting, zodat betaalbaarheid opgevolgd en voldoende gegarandeerd blijft?

Welke stappen zijn ondertussen door het Vlaamse beleid al gezet om via betaalbare studentenhuysvesting de toegankelijkheid van het hoger onderwijs te verzekeren en de mobiliteitsimpact te beperken?

Het recht op wonen is ingeschreven in onze Vlaamse Codex Wonen, het recht op een studentenwoning niet. Ziet u hier nood toe? En zo ja, zult u hierover overleggen met uw collega Diependaele? Zult u stappen ondernemen om het aanbod voldoende groot te maken?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Zoals u zegt, heb ik eind vorig jaar al gelijkaardige vragen beantwoord in deze commissie. Het is op zich een huisvestingsprobleem met mogelijke consequenties voor Onderwijs. Als minister van Onderwijs kan ik het aanbodbeleid inzake studentenhuisvesting niet aansturen. Dat ligt in de relatie tussen de lokale besturen en de hogeronderwijsinstellingen, en dat lijkt mij ook de juiste plek te zijn. Zij hebben het beste zicht op de noden en mogelijkheden. Zij zijn geen vragende partij om de coördinatie of aansturing van het aanbod inzake studentenhuisvesting op het Vlaamse niveau te brengen. Vanuit Vlaanderen willen we wel flankeren en ondersteunen waar mogelijk.

Ik had wel overleg met minister Diependaele over huisvesting. Hij heeft dat opgenomen en gaf recent nog een stand van zaken in de commissie Wonen. Hij heeft een wetenschappelijk onderzoek laten uitvoeren door het Steunpunt Wonen, en zal nu een vervolgonderzoek op het eerste algemene verkennend onderzoek over studentenhuisvesting laten uitvoeren. Het Steunpunt Wonen bereidt samen met de administratie van minister Diependaele een concreet onderzoeksvoorstel voor inzake het aanbodbeleid op het vlak van studentenhuisvesting. Binnen dat onderzoek zal er aandacht zijn voor de diversiteit en het aanbod van de studentenhuisvesting en de betaalbaarheid en toegankelijkheid voor de studenten. Een element dat werd aangedragen vanuit het veld – ik weet niet of dat een Vlaanderenbrede vaststelling was –, was dat er in sommige studentensteden een 'top-notch' aanbod is, dus een degelijk aanbod voor iets meer kapitaalkrachtigen. Het basisaanbod ontbreekt wel wat. Daar zitten de manco's. Opnieuw, ik weet niet of ik deze uitspraak kan doen over alle studentensteden dan wel of het over één stad ging.

Rekening houdend met de lokale context, is het de bedoeling dat de instellingen aan de slag gaan met het wetenschappelijk onderzoek. Ze ontvangen vanuit Onderwijs subsidies via hun studentenvoorzieningen om initiatieven te nemen op het vlak van huisvesting. Jaarlijks geef ik hun ook middelen voor investeringen in infrastructuur, zowel voor de hogescholen als voor de universiteiten. In totaal gaat het over meer dan 60 miljoen euro. Ik kijk straks eens of ik de juiste cijfers heb. Daarnaast is er ondersteuning van de studentenvoorzieningen, waar we in de afgelopen periode extra inspanningen voor hebben gedaan.

Het is natuurlijk aan de instellingen om, gegeven hun specifieke context, ook daarmee hun beleid zelf vorm te geven. Dat is niet in detail gelibelleerd. Zij hebben een grote mate van autonomie. Zij kunnen die middelen ook gebruiken om samenwerkingsverbanden op te zetten, bijvoorbeeld met de private sector.

Ik weet niet of een recht op een studentenwoning inschrijven in de codex – niet in mijn codex, maar in de andere codex – op zich veel zoden aan de dijk brengt. Je kunt dat inschrijven als algemeen principe, maar daarmee staan die koten er nog niet. Wat betekent dat dan? Wat vloeit daaruit voort? Dat eenieder zo een recht heeft om welke woning dan ook maar te gaan opeisen in functie van studentenhuisvesting? Ik laat die oefening over aan mijn collega van Wonen, die toch het best geplaatst is om het overzicht en de evenwichten te bewaren. Want ook in die discussie moet je opletten voor een waterbedeffect, waarbij je misschien iets doet voor de ene, maar dan tekorten gaat creëren voor andere doelgroepen. Daar moet je ook rekening mee houden. Maar het is in eerste instantie vooral een debat voor in de commissie Wonen.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Dank u wel, minister. Ik begrijp dat u verwijst naar de rol van de lokale besturen en de instellingen. Dat klopt ook wel, maar we hebben vanuit Vlaanderen uiteraard heel wat tools in handen om die steden leefbaar te maken en de studenten ook kansen te geven om er te wonen en te leven.

Ik begrijp dat er nu een initiatief komt op basis van onderzoek, maar ik geloof ook wel echt dat het zinvol is om de koppen bij elkaar te steken richting dat gezamenlijke plan waar Vlaanderen een rol in speelt. Want het gaat niet alleen over Wonen en Onderwijs, maar ook over Omgeving en zelfs over Mobiliteit. Collega Veys, als we in onze eigen provincie naar Kortrijk kijken, zien we dat VIVES en de KU Leuven samen zitten op één plaats. Maar die plaats op 't Hoge is niet bereikbaar. Er is daar geen mobiliteit naartoe. Er zijn pistes rond een trambus, maar die komt ook maar niet van de grond. Ook dat is bijvoorbeeld iets wat belangrijk is. Als je de studenten van het centrum van de stad naar studentenkoten wilt brengen, gaat daar ook mobiliteit naartoe moeten zijn, zoals in Gent bijvoorbeeld op Flanders Expo.

Het idee rond dat gezamenlijke plan is dat er plekken gecreëerd moeten worden, een soort studentendorpen zelfs, die bereikbaar en leefbaar zijn, zodat de problematiek wat uit de binnenstad wegblijft. Betekent dat dat er dan een plan uit die initiatieven komt? Of betekent dat dat er niet specifiek iets vanuit u en uw collega's naar voren komt?

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): De prijzen van studentenkoten stijgen inderdaad astronomisch. Ik weet dat je niet als maatstaf mag nemen wat je zelf vroeger betaalde, maar ik doe dat toch. Dat heeft een groot gevolg. Dat is ook geen verrassing, want we spreken al sinds 2016 over de wooncrisis op het onderste segment van de huurmarkt. Het woonbeleid kent inderdaad per definitie waterbedeffecten. Een pand is een pand. En dat heeft altijd zijn effecten. Bijvoorbeeld de discussie over de gezinswoningen die niet mogen worden aangewend voor cohousing, was in mijn studententijd ook al een discussie in Gent.

Ik sluit me graag aan bij de oproep van collega Warnez om naar een gezamenlijke strategie te gaan. Mocht ik enkel maar opportunistisch zijn, zou het een goede zaak zijn dat het in Gent en Leuven duurder wordt, want dan komen er meer studenten naar Kortrijk. Maar je merkt wel aan de hogeronderwijsinstellingen dat er wat spreiding aan het opkomen is. Ik hoorde deze week ook dat Aalst serieus toeneemt als studentenstad. Als ik me niet vergis, zitten, behalve in Geel, de meeste hogeronderwijsinstellingen ook allemaal in centrumsteden.

Hebt u dit ook al met minister Somers besproken, die bevoegd is voor de lokale besturen? Ik denk dat het interessant kan zijn om ook binnen de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) eens te horen hoe men naar die problematiek kijkt.

U sprak over de studentenvoorzieningen. Via die weg komen er subsidies, maar ook investeringsmiddelen en infrastructuur. Wordt in dat onderzoek meegenomen of die nog voldoende zijn? We zitten natuurlijk met een markt die bijzonder evolueert. Is men nog competitief genoeg? Ik zie immers in heel veel centrumsteden dat er moet worden samengewerkt met bouwpromotoren, die toch heel vaak een andere ratio volgen als het gaat om het bouwen. Ik wil met de Vooruitfractie toch wel benadrukken dat wij hier een overheidstaak zien om betaalbaar wonen te voorzien, temeer omdat de markt daar gewoonweg niet voor zorgt.

Ik heb dus twee bijkomende vragen. Wordt het budget meegenomen in dat onderzoek? En hebt u al overleg gehad of plant u overleg met minister Somers, bevoegd voor de lokale besturen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Er is inderdaad een grotere spreiding. De studentenstromen gaan niet meer naar de klassieke studentensteden. Op zich is dat een goede zaak, omdat dat te maken heeft met toenemende specialismen en verschillende opleidingen. Niet iedereen moet alle opleidingen aanbieden. Ik haal er zomaar iets uit: exergaming, om in uw provincie te blijven. Men gaat daarvoor naar Brugge, omdat het daar een specifieke nicheopleiding is. Dat is een goede zaak.

Maar dat brengt inderdaad wel wat consequenties met zich mee. Want in een stad als Brugge zullen de woonprijzen ongetwijfeld ook heel hoog zijn. Het is dan wel weer goed dat de inplanting meer buiten het centrum ligt.

In heel deze problematiek wordt de leiding uiteraard genomen door de minister van Wonen. Zowel vanuit de lokale besturen als vanuit Onderwijs is er een bereidheid om te faciliteren, mee te spreken en desgevallend als intermediair op te treden ten aanzien van de hogeronderwijsinstellingen. Maar ik heb begrepen dat men daar de rol heeft opgenomen. Minister Diependaele heeft laten weten dat we op grond van dat wetenschappelijke onderzoek en van de resultaten aan de slag kunnen gaan. We kunnen dan regionaal differentiëren afhankelijk van de noden en wensen.

Ik heb het ondertussen eens opgezocht en ik zat er niet ver naast: het gaat om 67 miljoen euro investeringsmiddelen voor hogescholen en universiteiten en 55 miljoen euro middelen voor studentenvoorzieningen. Maar dat is uiteraard slechts zijdelingse ondersteuning. We kijken ook wel uit en blijven bereid om ter zake assistentie te verlenen en de minister bevoegd voor de huisvesting bij te staan bij de initiatieven die hij voorziet.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Minister, ik dank u voor uw initiatief en uw bereidwilligheid. We zullen dat thema verder opvolgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over microcredentials in het hoger onderwijs
– 2316 (2021-2022)**

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Vlaanderen scoort zwak op het vlak van levenslang leren, dat weten we ondertussen wel. Als we evenwel willen dat de werkende Vlaming zich permanent blijft bijscholen, moeten we de drempel naar de opleidingen zo veel mogelijk verlagen en moeten we de Vlaming ook overtuigen van het belang van levenslang leren. Op dat vlak knelt het schoentje vaak.

Ik ben er oprecht van overtuigd dat onze universiteiten en hogescholen echt de motor moeten zijn van dat levenslang leren. We hebben al heel wat inspanningen geleverd binnen het hoger onderwijs. Ik denk bijvoorbeeld aan het tijd- en plaats-onafhankelijk leren, het blended leren. De grootste troef die zij echter hebben, is de kwaliteit die wordt aangeboden en de wijze waarop de werkgevers dat appreciëren. Een diploma is een belangrijk toegangsticket voor de arbeidsmarkt. Een werkgever weet dat een opleiding bij een universiteit of hogeschool in orde is en dat het een goede opleiding is. De werkstudent zou het ook altijd moeten

kunnen gebruiken, als hij wil promoveren of naar een andere werkgever wil overstappen: dat hij een diploma heeft, maar ook een specifieke opleiding heeft gevolgd in het kader van levenslang leren.

Voor die valorisatie zullen de microcredentials zeer belangrijk zijn. Dat is het bewijs van het verwerven van een bepaalde competentie na een korter leertraject. Het kan gaan om een flexibel traject dat specifiek is gericht naar werkstudenten, maar het kan ook gaan om een deel van een bestaand opleidingsaanbod, waarbij dan verschillende microcredentials opgestapeld kunnen worden tot een volwaardig bachelor- of masterdiploma.

Europa trekt al een tijdje de kaart van de microcredentials, al merkt de Vlaamse onderwijsraad (Vlor) ook terecht op dat er nood is aan een overkoepelend Europees kader met bijhorende standaarden. Op die manier zullen de waarde en de geloofwaardigheid van de microcredentials stijgen.

Daarom heb ik de volgende vragen.

Op welke manier stimuleert u het aanbieden van microcredentials, gezien het belang ervan voor Vlaanderen op het vlak van levenslang leren? Welke initiatieven neemt u ter zake?

Op welke manier maakt u het belang en de waarde van microcredentials bekend bij kandidaat-studenten, alsook bij werkgevers?

Bent u in gesprek met de Europese Commissie om bijvoorbeeld zo snel mogelijk te komen tot een Europees referentiekader?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: In het kader van het relancebeleid, en om ervoor te proberen zorgen dat we toch ook nog wat positieve gevolgen overhouden aan de coronacrisis, is een van de initiatieven wat het hoger onderwijs betreft, de totstandkoming van het Voorsprongfonds Hoger Onderwijs. Daar zit ook het aspect van levenslang leren in, alsook microcredentials. Voor mij zijn deze twee nogal met elkaar verbonden.

We vertrekken van het idee dat de huidige, klassieke, graduaats-, bachelor- en masteropleidingen zeker een rol hebben als het gaat over levenslang leren, maar dat er ook nood is aan kortere, flexibelere, meer modulaire en meer op maat gemaakte trajecten, die ook als een her- of bijscholingstraject of een verdiepings- of verbredingstraject kunnen worden opgenomen. Daarbij kan worden gedacht aan postinitieel onderwijs, maar ook aan microcredentials, waarbij een korter traject in het hoger onderwijs echt geattesteerd of gecertificeerd kan worden als een erkend bewijs van de leerresultaten die iemand heeft behaald na een leerervaring van beperkte omvang. Dat moet wel – en dan kom ik eigenlijk al bij de criteria – op basis van transparante normen en eisen – wat makkelijker gezegd is dan gedaan –, en na een beoordeling. Dan zit ik eigenlijk al in het kader dat de Europese Commissie ter zake geschetst heeft, maar daar kom ik zo dadelijk op terug. Microcredentials zouden dan ook een flexibel instrument kunnen worden om het hoger onderwijs open te stellen voor meer lerenden, voor doelgroepen die men anders misschien niet zou bereiken.

Binnen het Voorsprongfonds kregen de instellingen de kans om in dat kader projecten in te dienen. Ook de ontwikkeling van microcredentials was dus een van de mogelijkheden. Naast concrete acties binnen de instellingen is er in Vlaanderen volgens mij ook nood aan een breed gedragen en gedeelde visie rond levenslang leren, met inbegrip van microcredentials in het hoger onderwijs. De huidige onderwijsregelgeving rond flexibilisering en financiering maakt vrij veel mogelijk,

maar de microcredentials zijn een nog vrij onontgonnen gebied. Ik zal starten met de ontwikkeling van een visie op levenslang leren in het hoger onderwijs, met inbegrip van de microcredentials. Ik wil dat doen samen met de hogeronderwijsinstellingen, sociale partners en betrokken actoren.

De reden dat we daar nog even mee gewacht hebben, is enerzijds het kader dat tot stand is gekomen in de schoot van de Europese Commissie – dat was wel belangrijk –, en anderzijds de visietekst van het Vlaams Platform Levenslang Leren, dat ik samen met minister Crevits heb opgericht.

Wat het Europese luik betreft, heeft men intussen de werkzaamheden nog niet echt afgerond, maar men heeft de 'Recommendation on a European approach to micro-credentials for lifelong learning and employability' goedgekeurd. Die aanbeveling is een soort algemeen kader voor de lidstaten, voor het gebruik van microcredentials in functie van een aantal zaken. Ten eerste, het verwerven en actualiseren van kennis, vaardigheden en competenties die nodig zijn in een snel evoluerende maatschappij. Ten tweede, het vergroten van de flexibiliteit en de transparantie van het aanbod voor levenslang leren. Ten derde, het bevorderen van inclusie en gelijke kansen en het wegnemen van drempels. En ten vierde, het behalen van de doelstelling uit het actieplan voor de Europese pijler van de sociale rechten, namelijk een opleidingsdeelname van 60 procent in 2030, aan formeel of non-formeel leren, volgens wat men de twaalfmaandenindicator noemt. Eenvoudig gezegd komt dat erop neer dat in 2030 60 procent van alle volwassenen jaarlijks een opleiding moet volgen. Dat is dus een vrij ambitieuze doelstelling.

Dat gaat nog maar over een voorstel van aanbevelingen. Ik heb begrepen dat het Franse voorzitterschap dat toch nog opneemt. Maar we kunnen met dit kader wel aan de slag om in onze decreten ook de nodige regelgeving te voorzien om tot een transparant aanbod van microcredentials te komen.

Tegelijkertijd gaan we ons natuurlijk blijven inzetten om dit voorstel van aanbeveling binnen de EU ook zoveel mogelijk ingang te laten vinden in andere lidstaten en ook daarbuiten. Als ik zeg 'daarbuiten', dan bedoel ik dat we blijven focussen op het ruimere Europese kader, met name de Europese Hogeronderwijsruimte (EHOR). We spelen in het MICROBOL-project, het project rond microcredentials, vanuit Vlaanderen een voortrekkersrol. Dat heeft ook wel wat impact gehad in opvolging van het Romecommuniqué van 2020. Daarin hebben we als ministers van Onderwijs opgeroepen om "te onderzoeken hoe en in welke mate deze kleinere, flexibele eenheden, met inbegrip van die welke tot microcredentials leiden, door onze instellingen kunnen worden gedefinieerd, ontwikkeld, geïmplementeerd en erkend met gebruikmaking van de EHOR-instrumenten". Op grond van dat Europees kader kunnen we ook op Vlaams niveau starten. Ondertussen blijven we ook op Europees niveau aan de kar trekken om te proberen toch enige Europese regelgeving tot stand te brengen, die verder gaat en gedetailleerder is dan dat kader, zodat je ook buiten onze landsgrenzen iets hebt aan die microcredentials.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Bedankt, minister. Ik ben eigenlijk heel tevreden met uw antwoord, in het bijzonder met het feit dat u aangeeft dat er een visie komt op het levenslang leren binnen het hoger onderwijs. Dan is de traditionele vraag natuurlijk: wat is de timing en hebt u daar al zicht op? Dat is mijn eerste vraag.

Ik geloof ook oprecht dat we die microcredentials echt in de markt moeten zetten als we dat levenslang leren binnen het hoger onderwijs willen doen slagen. Het gaat een lange rit zijn. Het startschot is eigenlijk al gegeven met het Voorsprongfonds, om daarin een versnelling hoger te schakelen. Ik overval u hier misschien mee, maar wat is vandaag het aanbod aan microcredentials, en hebt u het idee

dat dat in specifieke sectoren meer voorkomt dan in andere, misschien in het bijzonder in het kader van dat Voorsprongfonds?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik ga heel kort zijn. Ik weet dat u met minister Crevits bezig bent om te werken aan levenslang leren, dat u daar initiatieven rond aan het nemen bent. De timing interesseert me natuurlijk ook wel. Maar wat me nog meer interesseert, is de manier waarop dat in de markt gezet zal worden. Want er is zoveel rond levenslang leren dat mensen door de bomen het bos niet meer zien. Er zijn goede voorbeelden van leerwinkels, bijvoorbeeld. Hebt u het idee om dat model uit te rollen over heel Vlaanderen? In Genk bijvoorbeeld is er zo'n leerwinkel, waar je terecht kunt met alles wat je wilt rond leren, waar je wordt doorverwezen. Maar ik merk in andere steden en provincies dat mensen echt wel niet weten ... dat ze dus door de bomen het bos niet meer zien. Het zou bijvoorbeeld jammer zijn, mocht iemand iets willen bijstuderen en de microcredentials zijn uitgewerkt, maar dat hij of zij daar geen weet van heeft omdat hij daar gewoon niet naartoe geleid wordt. Mijn concrete vraag is dus: bent u dat idee van die leerwinkels genegen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Misschien moet ik eerst zeggen dat het ook niet hoeft te verbazen dat wij vanuit Vlaanderen ook een voortrekkersrol kunnen spelen. We doen dat, als het gaat over dat MICROBOL-project, trouwens niet alleen, hoor. Het is, denk ik, in samenwerking met Italië en Finland en enkele Europese koepelorganisaties dat we dat project trekken. Maar wij hebben op dat vlak toch ook wel al een zekere traditie in Vlaanderen, namelijk omdat wij ook werken met creditbewijzen en postgraduaatsopleidingen die afgesloten worden met een postgraduaatsgetuigschrift. Dat zijn eigenlijk al vormen van microcredentials die wij al kennen.

Wat wel nieuw zou zijn, is het promoten van die microcredentials in een breder verhaal rond levenslang leren. Dat is dus inderdaad een kwestie van door de bomen het bos nog te kunnen zien. Ik weet ook niet meer waar dat concept van die leerwinkels ontsproten is, of het eerder provinciale initiatieven betrof. Het is alleszins een vrij dispaaraat gegeven. Ik denk dat ze ook wel in West-Vlaanderen bestaan, maar in Vlaams-Brabant ken ik dat minder. Op grond van die vrij brede visie op levenslang leren is het dus zeker zinvol, inclusief microcredentials. Je moet die daar ergens een plaats in geven.

Het hoger onderwijs moet, als tweede doelstelling, zijn deuren wat kunnen opengooien en bepaalde doelgroepen kunnen bereiken, kunnen aantrekken, die anders nooit over die drempel zouden raken, die terugschrikken en nog denken in termen van een volledig curriculum en een volledige opleiding. In dezen gaat het zelfs niet alleen over opleidingsonderdelen, maar over nog iets specifiekers, iets beperkters dan opleidingsonderdelen. Dus daar passen we dat wel in, op het gevaar af dat de timing in het gedrang zou komen. Ik hoop toch dat we tegen eind volgend jaar die visienota zouden kunnen opleveren.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Voor eind 2023 dus? Ja, oké, ik vind dat nog wat lang, maar goed. Bedankt. *(Gelach)*

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karolien Grosemans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de bevraging van onderwijsvakbond COC over de inkorting van de zomervakantie en de verlaging van de werkdruk bij leerkrachten – 2371 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Loes Vandromme

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): De Franse Gemeenschapsregering bereikte vorig jaar een akkoord over de inkorting van de zomervakantie. Concreet wordt de grote vakantie twee weken ingekort en krijgt het onderwijs in ruil zowel in de herfst- als de krokusvakantie een week extra vakantie. Sindsdien wordt de discussie ook in Vlaanderen gevoerd. Om het debat rond dit thema voor te bereiden, vroeg u ook aan de koepels, vakbonden en ouderkoepels om tegen het einde van het schooljaar een standpunt te formuleren.

De grootste onderwijsvakbond, de Christelijke Onderwijscentrale (COC), organiseerde hier een enquête over bij haar leden. Uit die bevraging blijkt dat 78 procent van de leerkrachten gekant is tegen de inkorting van de zomervakantie. Ze zijn bang dat een inkorting uiteindelijk tot een verhoging van de werkdruk zal leiden. Een belangrijke factor die bijdraagt aan die hoge werkdruk, is de administratieve planlast in het onderwijs. Minister, u hebt daarom aan de onderwijsinspectie gevraagd om op basis van een viersporenbeleid de planlast in het onderwijs in kaart te brengen en hierover te rapporteren. Dat viersporenbeleid is vandaag operationeel.

Minister, het feit dat zoveel leerkrachten vrezen voor die werkdruk, toont aan dat er op dat vlak nog stappen gezet moeten worden. Welke bijkomende maatregelen zult u nog nemen om die werkdruk te verlagen?

De onderwijsinspectie zou met dit beleid over planlast aan u moeten rapporteren. Is dit reeds gebeurd? Wat zijn de eerste conclusies van die rapportage?

Heeft de onderwijsinspectie al beleidsaanbevelingen uitgewerkt rond de verlaging van administratieve werkdruk? Indien ja, welke? In hoeverre zijn deze aanbevelingen implementeerbaar op de klasvloer?

Acht u het nodig om deze aanbevelingen in een ruimer kader te gieten, zodat scholen hieruit kunnen leren?

Welke rol spelen de directeurs in deze planlastaanpak? Hoe wilt u hen bewuster maken van deze problematiek?

In het kader van cao XII hebt u extra middelen vrijgemaakt zodat leraren zich meer kunnen focussen op het lesgeven zelf. Hebt u al zicht op de impact van deze maatregel? Volgen scholen dit goed op?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Via cao XII – die we in september hebben afgesloten – hebben scholen vanaf dit schooljaar recht op bijkomende omkadering voor de ondersteuning van de kerntaak van de leraar, wat op zich een verlaging van de werkdruk moet meebrengen. We hebben daar lang over onderhandeld, en alleen al daarvoor hebben we 51 miljoen euro aan extra middelen uitgetrokken. Cao XII kent ook nog andere extra omkadering toe.

Vorig jaar hebben we in het kader van de hervorming van de procedure betreffende de functiebeschrijving en evaluatie de kerntaken van de leraar voor alle onderwijs-niveaus vastgelegd in de regelgeving. Op die kerntaken wordt een leraar vanaf nu ook geëvalueerd. Hierdoor maken eventuele bijkomende taken en opdrachten geen voorwerp uit van de evaluatie. De focus ligt effectief op de kernopdracht: lesgeven en wat daarbij hoort. Op die grond worden leerkrachten geëvalueerd. Het is de bedoeling daarmee enige rust te brengen.

Ik heb eind vorig jaar een conceptnota over de herwaardering van de leraar voorgelegd aan de Vlaamse Regering – op 3 december 2021 ook goedgekeurd door de regering – met daarin een reeks maatregelen om op korte en middellange termijn het ambt van leraar te herwaarderen en het lerarentekort aan te pakken. Daar hebben we ook de nodige discussies over gevoerd.

De maatregelen die in de conceptnota vervat zitten, mikken op het aantrekken van leraren naar ons onderwijs – zowel nieuwe jonge krachten als zijinstromers – maar moeten evenzeer zorgen voor de retentie – het behouden – van wie al in het onderwijs aan de slag is. Aandacht voor de werkdruk is een van de items die belangrijk zijn voor de retentie.

Een eerste reeks maatregelen op korte termijn – die dus nog vanaf dit schooljaar ingang kunnen of moeten vinden – is ondertussen uitgewerkt in een voorontwerp van decreet dat door de Vlaamse Regering in maart een tweede keer principieel is goedgekeurd. We moeten drie stappen zetten. Het voorontwerp ligt nu bij de Raad van State voor advies. Dan volgt de finale goedkeuring, en daarna komen we ermee naar hier. We gaan dat uitgebreid bespreken. Daarnaast werken we de maatregelen voor de middellange termijn – fase 2 van de conceptnota rond herwaardering – stapsgewijs uit en geven die waar nodig vorm in een decreet of besluit.

Tot slot hebben we net een imagocampagne opgestart met als doel te zorgen voor een verhoogde aantrekkelijkheid. Ja, er zijn heel veel hervormingen. Ja, er zijn betere arbeidsvoorwaarden en er is minder werkdruk. We willen mensen warm maken voor de job, zowel kandidaat-leerkrachten die de lerarenopleiding kunnen aanvatten, als zijinstromers. We willen een realistisch beeld schetsen. Niet iedereen is geschikt om leraar te worden. Het vergt specifieke competenties en vaardigheden. Net dat appreciëren we zo. Via die weg willen we onze waardering uiten voor de huidige leraren.

Dan kom ik bij het luik over de rol van de onderwijsinspectie. U weet dat we de klassieke doorlichtingen van de onderwijsinspectie in de coronacrisis op een laag pitje gezet hebben. Op een bepaald moment hebben we zelfs gewoon beslist om geen doorlichtingen meer uit te voeren, tenzij de school het zelf vroeg. Men had immers wel andere besognes op dat moment. Dat heeft er natuurlijk ook voor gezorgd dat het onderzoek naar planlast wat op de iets langere baan is geschoven. Let wel, dat onderzoek naar planlast vraagt geen voorbereiding of documenten van de school en heeft ook geen enkele impact op het advies. Maar als er signalen zijn van planlast, gaat het inspectieteam daarover in gesprek met het schoolteam. Het uitgangspunt voor de planlastradar is dat de kwaliteitsverwachtingen uit het referentiekader voor onderwijskwaliteit en de daaraan gekoppelde regelgeving worden gehandhaafd.

De introductie van de planlastradar heeft ten gevolge van corona natuurlijk wel wat vertraging opgelopen, net zoals de rapportage over de bevindingen van die onderzoeken. Als gevolg van dat uitstel heb ik nog geen rapport met bijhorende aanbevelingen ontvangen vanwege de onderwijsinspectie. Dat zal ook maar gebeuren als er een voldoende aantal scholen is doorgelicht en er een minimum aan kritische massa voorhanden is. Om aanbevelingen in een ruimer kader te gieten, wacht ik dus eerst de rapporteringen van de onderwijsinspectie af, die nu wel de activiteiten herneemt.

De bijkomende middelen in het kader van cao XII worden door scholen aangewend op basis van lokaal overleg. We hebben het ook zo geformuleerd. Hoe ga je die 51 miljoen euro op schoolniveau een invulling geven? Aanvankelijk in de discussie wou men tot een soort portfolio van allemaal maatregelen komen. Dan was de discussie of je aan elke maatregel ook een bedrag moet koppelen. We hebben dan gezegd dat we de scholen de vrijheid wilden geven. Scholen verschillen, lokale situaties verschillen. Geef dat als een taakstelling aan het lokale overleg, om te bekijken hoe men gezamenlijk over die middelen kan beslissen om te zorgen voor de aanwending ervan.

We hebben in de regelgeving dus voorzien dat scholen dit en volgend schooljaar die bijkomende middelen bij een acuut lerarentekort kunnen omzetten naar punten voor beleids- en ondersteunend personeel of ondersteunend personeel. Maar ook daar hebben we natuurlijk nog geen zicht op het gebruik van die mogelijkheid. Ik wil wel nog even meegeven dat die bijkomende middelen – trouwens samen met de andere extra middelen in het kader van cao XII – dit schooljaar pas werden toegekend in de loop van oktober-november. Daarnaast werden de scholen toen natuurlijk ook nog geconfronteerd met de coronamaatregelen. Herinner u die piekperiode eind oktober en november. Toen had men ook wel andere besognes, denk ik. Ik ga er dus van uit dat pas volgend schooljaar echt duidelijk zal worden hoe die middelen effectief verdeeld en aangewend zullen worden.

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Dank u wel voor de toelichting, minister. Uiteraard heb ik begrip voor de vertraging die werd opgelopen door corona. De onderwijsinspectie heeft inderdaad geen reguliere doorlichtingen kunnen doen, en daardoor ook geen rapportage kunnen bezorgen.

Door hier af en toe een vraag om uitleg te stellen, wil ik het thema absoluut warm houden. Ik ben wel wat creatief geweest deze keer, want ik heb het gekoppeld aan de zomervakantie van de Franse Gemeenschap, maar ik moet hier toch af en toe het thema op de agenda houden. Wij vinden het als collega's heel belangrijk. Ik weet ook dat de onderwijsinspectie dat thema heel belangrijk vindt. En ik weet dat u als minister op uw beleidsniveau hier zeker verder aan blijft timmeren.

Planlast zit voornamelijk op schoolniveau, denk ik. En dat is zeker geen fingerwijzing naar schoolleiders, want als er één beroepsgroep is waar ik bijzonder veel respect voor heb, dan zijn het schoolleiders. Maar toch heerst er op heel veel scholen nog echt een cultuur van papierwerk, beleidsdocumenten, formele regels, procedures en verslagen. Ik hoop dus dat u en de onderwijsinspectie hier verder op blijven inzetten en dat u blijft aanjagen, en dat het snel duidelijk zal worden, zowel voor directeurs als voor de leerkrachten op de werkvloer, zodat zij kunnen zien wat administratieve planlast is en wat administratie is die nodig is om de leerkwaliteit te verbeteren.

Ik heb verder geen bijkomende vragen. Ik ga het gewoon altijd op de agenda blijven zetten.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (Vooruit): Ik ben blij dat de collega het op de agenda blijft zetten. Ik denk dat wij dit met onze fractie in de vorige legislatuur uittentreuren op de agenda zijn blijven zetten, omdat we daar inderdaad belang aan hechten. Maar ook vandaag: we hebben dinsdag nog een bijeenkomst gehad met heel wat leerkrachten en directeurs om over de problematiek te babbelen. Ook daar heerst nog altijd de problematiek van de planlast.

Ik wil dat opnieuw koppelen aan de directies, waar ik ook heel veel respect voor heb. Ik ben zelf directeur geweest. En het is inderdaad terecht, minister, dat de

scholengemeenschappen, de scholengroepen en de directies een grote medeverantwoordelijkheid hebben om heel wat planlast overboord te kieperen die eigenlijk niet wordt gevraagd door de inspectie en door de Vlaamse overheid.

Maar dan komen we ook weer bij het gebrek aan tijd bij de directies. Het is een beetje een vicieuze cirkel. Het zijn die mensen die het ook allemaal moeten organiseren. Ik weet dat heel wat directies – ik was ook zo – zoveel mogelijk willen bewijzen aan de inspectie dat ze goed bezig zijn. Ze zetten alles op papier en maken dat ze het kunnen aantonen en noem maar op, terwijl men ook al in een vroegere doorlichting heel snel door had hoe ze als school werken op de klasvloer, hoe ze samenwerken en waar ze mee bezig zijn.

Er is nog een lange weg te gaan. Ik denk dat elk niveau enorme verantwoordelijkheid heeft, ook de Vlaamse overheid. Jullie zijn daar nu mee bezig. De inspectie kan daar ook een belangrijke rol in spelen als zij hun ronde weer doen, om zowel de scholengemeenschappen, de algemeen directeurs als de directeurs die dagdagelijks met het team aan de slag gaan, te zeggen dat ze dat niet meer moeten doen, dat ze naar die kerntaken moeten gaan en dat ze moeten kijken naar wat er echt gevraagd wordt van scholen. Maar dat zal echt een mentaliteitswijziging zijn, die niet in een-twee-drie zal gebeuren. Het moet dus heel regelmatig opnieuw op de agenda worden geplaatst. Ik ben het daar volledig mee eens.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, ik vul graag aan met een concrete vraag rond die planlastcalculator. Wat is de timing daarvan dan precies?

Aanvullend op wat de collega's al inbrachten, vind ik dat we misschien nog meer de focus zouden moeten leggen op de drie-eenheid van het schoolbestuur, de directie en de leerkrachten zelf. Vooral dat schoolbestuur komt naar mijn aanvoelen soms te weinig in het vizier. Bent u het daarmee eens? Vindt u ook dat, wanneer we kwaliteitsvol onderwijs willen nastreven, we ook wat meer aandacht moeten hebben voor die schoolbesturen en voor hoe zij kijken naar de schoolse organisatie, waarvan planlast een element is?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Dat is juist. Wel, ik kijk uit naar het moment van de rituele verbranding van heel wat administratieve last. U raakt het aan, maar ik weet niet of het vanuit hetzelfde perspectief is als ikzelf. Want heel veel administratieve last – dat is alleszins ons aanvoelen – wordt gecreëerd ten bate van een virtuele leviathan die men meent te ontwaren, zo naar de figuur van Hobbes, het veelkoppige monster, zijnde de overheid. Pas op, voor Hobbes is dat een heel goede taak. Hij vindt dat een ideaalbeeld, een ideale samenleving. Maar we zijn onder tusschen van andere inzichten bevallen. Heel wat administratieve last ontstaat op grond van een verwachting of vanuit de ingebeeelde verplichting in hoofde van leerkrachten en/of directies. Door sommige directies en schoolbesturen worden wel wat administratieve verplichtingen opgelegd die eigenlijk op grond van de regelgeving niet worden gevraagd, laat staan vereist zijn.

Ik hoop te kunnen komen tot een kader – vreemd genoeg – waarin niet alleen staat welke administratieve lasten er wél zijn, maar ook welke er níét zijn. Zo kunnen we daar dan wel wat geruststelling bieden: "Nee, u hóéft dit niet te doen." Dat is dan misschien een derde categorie: 'nice to have'. "Het is misschien 'nice to have', maar maak uw afweging. Als je vindt dat het sop de kool niet waard is, hoef je dat niet te doen. Maar misschien kan het wel bijdragen." Idealiter zou ik dat graag tot stand zien komen, een kader dat we bijna letterlijk in elke school kunnen hangen: "Dit moeten we doen, dit hoeft helemaal niet, maar mag je misschien wel doen."

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): De 'moetjes' en de 'magjes'.

Minister, het lijkt mij een heel goed idee om, zoals u zegt, een kader te schetsen met de planlast die de prullenmand in mag en met wat we eigenlijk nodig hebben om onze leerlingen heel goed te kunnen begeleiden. Het is zoals u het zegt: hang het aan de muren van de school. Het is belangrijk dat de leerkrachten weten wat er wordt verplicht vanuit Brussel en wat niet. Dan zullen we een hele stap verder staan.

Verder zal ik mij van mijn creatieve kant blijven tonen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kathleen Krekels aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de vrijstellingen voor bepaalde vakken voor hoogbegaafde leerlingen
– 2375 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over hoogbegaafde en zeer makkelijk lerende kinderen
– 2384 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de faciliteiten voor hoogbegaafden
– 2386 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de maatregelen voor een snellere doorstroming van hoogbegaafde leerlingen
– 2490 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, op 28 maart kondigde u twee nieuwe maatregelen aan die vanaf het volgende schooljaar tegemoetkomen aan de specifieke uitdagingsnoden van hoogbegaafde of cognitief sterk functionerende leerlingen. De minimumleeftijd om aan het lager onderwijs te starten verdwijnt, behoudens toelating van de klassenraad en het centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB). In het middelbaar onderwijs kunnen scholieren vrijstellingen krijgen voor vakken die ze al onder de knie hebben. Zo kunnen ze tijd vrijmaken om zich verder te verdiepen en te verrijken in leerstof op hun niveau. Die beslissing wordt genomen door de klassenraad, zonder advies van het CLB.

In december kondigde u ook al aan dat de minimumleeftijd voor het getuigschrift lager onderwijs geschrapt werd. Samen met het project TALENT met de dertien voorbeeldscholen zijn dit allemaal tekenen dat u onze resolutie van 24 april 2019 betreffende de detectie, ondersteuning en begeleiding van zeer makkelijk lerende en uitzonderlijk hoogbegaafde leerlingen ter harte neemt. Deze voorbeeldscholen beamen trouwens dat verschillende vormen van differentiatie en verrijking voor heel wat hoogbegaafde leerlingen een grote meerwaarde zijn.

Ik heb enkele vragen over de vakvrijstellingen. Waarom wordt het CLB, in tegenstelling tot bij de vervroegde uitstap in het lager onderwijs, niet betrokken bij het toekennen van de vrijstellingen? Zullen er formele en inhoudelijke voorwaarden gekoppeld worden aan deze beslissing, of krijgen de klassenraden hierin de volledige autonomie?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): De Vlaamse Regering keurde op vrijdag 25 maart het voorontwerp van decreet over diverse maatregelen voor het onderwijs, waarin onder andere enkele maatregelen voor hoogbegaafde leerlingen opgenomen zijn, voor een tweede keer principieel goed. Nu is het nog even wachten op het advies van de Raad van State, op de definitieve goedkeuring door de Vlaamse Regering en op de toelichting, bespreking en behandeling in het Vlaams Parlement.

Op maandag 28 maart werd bekend dat de minimumleeftijd om in het lager onderwijs te kunnen starten, verdwijnt. Vanaf 1 september 2022 krijgen hoogbegaafde of heel makkelijk lerende kinderen, mits toestemming van het CLB en de klassenraad, toegang tot het eerste leerjaar, ook al zijn ze nog geen 5 jaar.

In de versie van het voorontwerp dat de Vlaamse Regering eerder een eerste keer principieel heeft goedgekeurd, was al voorzien dat de minimumleeftijd van 8 jaar als voorwaarde voor een getuigschrift lager onderwijs zou verdwijnen. En voortaan is het ook een exclusieve bevoegdheid van de klassenraad om scholieren een vrijstelling te geven voor een of meerdere vakken in het secundair onderwijs. Er is geen advies van het CLB meer nodig.

Omtrent deze aanpassingen heb ik volgende vragen.

Minstens een van de maatregelen is een gevolg van de tussentijdse resultaten en conclusies uit het pilootproject rond hoogbegaafde en zeer makkelijk lerende kinderen, dat nu nog loopt. Kunnen deze tussentijdse conclusies ook openbaar gemaakt worden?

Voorziet u op korte termijn nog extra maatregelen voor deze groep leerlingen?

Er is geen CLB-advies meer nodig bij de beslissing rond eventuele vrijstellingen van een of meerdere vakken in het secundair onderwijs, maar de CLB's blijven de scholen nog inspireren met het handelingsgericht diagnostisch protocol, dat gaat over cognitief sterk functioneren. Hoe worden de CLB's verder betrokken bij het uittekenen van de aanbevelingen die voortvloeien uit het pilootproject? Worden er nog andere partners bij betrokken, zoals de ouders die zich ook verenigd hebben?

Hoe zult u scholen nog meer stimuleren om flexibele leertrajecten voor hoogbegaafde kinderen mogelijk te maken? En hoe zult u hen daarin ondersteunen?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, u – of beter: uw regering – besliste recent dat hoogbegaafde of makkelijk lerende kinderen een aangepaste schoolloopbaan kunnen volgen. Scholieren van het secundair onderwijs zullen vrijstellingen kunnen krijgen voor een of meerdere vakken en jonge kinderen zullen, wanneer het hun past, de lagere school kunnen aanvatten. Een en ander zal niet zomaar kunnen gebeuren. Het CLB en de klassenraad spelen een cruciale rol. Mijn collega's hebben net al aangegeven wat de modaliteiten ter zake zijn.

Mijn vraag voor u is simpel en nogal eenduidig. De intentie om hoogbegaafde leerlingen binnen het gewone onderwijs te laten functioneren, draagt ook onze

voorkeur weg. Waarom kiest u ervoor om voor leerlingen met andere noden het tegenovergestelde te doen?

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Voorzitter, ik ga mijn inleiding overslaan, omdat die al omstandig door de andere collega's is geschetst, en ga mij beperken tot mijn vragen.

Minister, dat u de minimumleeftijden schrapt die voor bepaalde leerlingen een hinderpaal vormen om verder tot leren te komen en ook als persoon te evolueren, is zeker een positieve zaak. Maar we moeten daarbij toch ook voorzichtig zijn, zeker met betrekking tot kleuters die als hoogbegaafd worden gediagnosticeerd, maar die eigenlijk nog altijd in volle ontwikkeling zijn en nog alle kanten op kunnen evolueren. Het is niet omdat het nu kan om al voor je vijfde naar het lager te vloeien, dat we daarom nu ook een meerderheid van die kinderen dat moeten laten doen. Velen hebben er toch belang bij om nog even bij hun leeftijdsgenoten te blijven zitten.

In de praktijk zullen de ouders daarin natuurlijk het best hun eigen kinderen kennen, maar er zijn ook ouders die eigenlijk zelf niet goed weten wat hoogbegaafdheid is en wat het voor hun kind inhoudt, zeker op die kleuterleeftijd, waar het leren nog minder schools is. Die ouders kunnen ook niet altijd inschatten welke optie nu de beste is. Het risico bestaat dan dat hun door de school wordt aangepreft om hun kind te laten doorstromen. Zal het CLB daarop toezien? Zal dus gegarandeerd worden dat de ouders voldoende geïnformeerd worden en dat zij altijd het laatste woord behouden?

In het secundair onderwijs is het, zoals gezegd, niet meer nodig om een CLB-advies in te winnen. In hoeverre waren de CLB's daarbij vragende partij? Of hebben ze daar net reserves bij getoond?

Hoe zit het met de levensbeschouwelijke vakken? Worden die hier ook meegenomen? Kan men ook een vrijstelling voor die vakken krijgen vanwege die hoogbegaafdheid?

Naast te weinig uitdaging krijgen is een vaak gehoord probleem dat hoogbegaafde jongeren op school niet de juiste begeleiding krijgen. Deze genomen beslissingen moeten dan ook passen in een breder beleid rond hoogbegaafdheid, dat in deze regeerperiode wordt uitgebouwd. Veel ouders van hoogbegaafde kinderen stellen vast dat het onderwijzend personeel vaak nog altijd niet veel weet over de materie hoogbegaafdheid en dat er tal van misvattingen bestaan. Sommigen zeggen dat ze op de school echt het gevoel hebben dat ze tegen een muur aanlopen. Gezien de beperkte of ontbrekende kennis is dus ook aandacht voor hoogbegaafdheid in de basisopleidingen en in de nascholingen nodig, en natuurlijk ook middelen om materialen aan te kopen, personeel te kunnen inzetten en waar nodig experts te betrekken.

U hebt daartoe proefprojecten rond hoogbegaafdheid opgezet, waar mevrouw Vandromme net naar verwees. Dertien voorbeeldscholen en een expertisecentrum kregen middelen voor de versterking van de begeleiding van hoogbegaafde leerlingen. Fase 1 daarvan, de kennismaking en netwerkvorming onder elkaar en binnen kleinere werkgroepen, is normaal gezien afgerond. Fase 2, het verspreiden van de opgedane kennis en de expertise naar andere scholen, zou tijdens dit schooljaar gebeuren. Wat is de stand van zaken daarvan?

Hoogbegaafdheid komt ook weinig aan bod in onze lerarenopleidingen. U hebt verschillende projecten lopen om de lerarenopleiding te versterken. Komt een betere kennis rond hoogbegaafdheid ook aan bod binnen die projecten? Indien ja,

kunnen we verwachten dat hoogbegaafdheid binnen afzienbare tijd uitgebreider dan nu vervat zal zitten in het curriculum van de lerarenopleidingen?

Welke andere initiatieven zult u in dit kader nog nemen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik dank u. Indien u het mij toestaat, formuleer ik een gezamenlijk antwoord, eerder dan een punctueel.

De decreetale maatregelen die we hebben genomen, zijn op toch vrij korte termijn zowat 'quick wins', onderzoeksresultaten en bevindingen die zijn voortgekomen uit onze projecten rond hoogbegaafdheid. Maar naast die maatregelen bereiden we nog een maatregel voor via het nieuwe organisatiebesluit voor het secundair onderwijs. Het gaat over de mogelijkheid tot versnelling in het secundair onderwijs. Dat zit nog in de pijplijn.

Zoals gezegd, kwamen deze regelgevende initiatieven vrij snel als resultaten naar voren tijdens het eerste projectjaar. We hebben er dan ook niet voor gekozen om te wachten tot wanneer het project volledig zou zijn beëindigd om die al te realiseren. Op het einde van het project, in het najaar van 2022, verwachten we nog extra aanbevelingen. Het is hiermee dus niet gedaan. Het expertisecentrum zal nog extra aanbevelingen formuleren, net zoals de ankerscholen. En we bekijken ook opnieuw welke regelgevende aanpassingen dan nog nodig zijn voor deze doelgroep.

Bij afloop van het project verwachten we, naast die aanbevelingen rond regelgevende initiatieven, ook aanbevelingen over hoe we verder werk kunnen maken van een beleid en praktijk voor die cognitief sterke leerlingen. Er is al heel wat informatie beschikbaar en we bekijken ook hoe we die duurzaam en breed ter beschikking kunnen stellen van alle scholen en diverse stakeholders. De professionaliseringsnoden lenigen bij diverse stakeholders, waaronder – niet onbelangrijk – de lerarenopleidingen en de pedagogische begeleidingsdiensten, zal daar zeker deel van moeten uitmaken. Nu al hebben we er in de stuurgroep van het project bij de scholen op aangedrongen om ook hun eigen pedagogische begeleidingsdiensten en de CLB-medewerkers te betrekken bij de voortgang van het project.

Inhoudelijk en praktijkgericht zijn er vanuit het project al wel wat materialen voorhanden die inzetbaar zijn in de klas. Het is de bedoeling van dat project om die goede praktijken breed te kunnen verspreiden. Je merkt dat dat ook wel werkt: scholen assisteren en inspireren elkaar. Alleszins in dit project werkt dat. We krijgen heel wat positieve reacties van de scholen die deelnemen aan dat netwerk.

Ik verwijs trouwens graag naar www.projecttalent.be, waar heel concrete voorbeeldpraktijken worden toegelicht, zowel voor kleuteronderwijs, lager onderwijs als secundair onderwijs.

Er waren gedetailleerde vragen over de specifieke maatregelen.

Ten eerste, over de vakvrijstellingen: de beoordeling of een leerling in voldoende mate de leerstof beheerst om te worden vrijgesteld van een vak, is een beoordeling waarvoor we het vertrouwen geven aan de klassenraad, zonder dat we daar heel veel administratieve voorwaarden of verantwoordingsplicht aan koppelen, dus zonder vormelijke of inhoudelijke voorwaarden.

Wat betreft de rol van het CLB, moeten we wel goed afwegen wat daar de meerwaarde is. Het mag niet net de werking van het CLB afremmen door hen verplichte adviezen te laten uitbrengen, met mogelijk alle discussie van dien. De koepelorganisaties van de CLB's pleiten ook voor zuinigheid op dat vlak. In het

kader van het afwegen van vakvrijstellingen stellen we toch vast dat het CLB verder af staat van de dagelijkse didactische praktijk en dat een advies in dezen niet altijd een meerwaarde kan betekenen. Dat belet niet dat er altijd om advies kan worden gevraagd. Maar als je een advies zou verplichten, zou je de procedure verzwaren en bezwaren. Dat zou ik dus niet doen. Maar het CLB kan, als de klassenraad dat nodig acht, een advies verstrekken.

Welke vakken in aanmerking komen voor een vrijstelling en welke niet, is niet bepaald. Ook daar vertrouwen we op de wijsheid van de klassenraad. In het lager onderwijs kan een ouder in het officieel onderwijs enkel maar een vrijstelling krijgen voor een levensbeschouwelijk vak als de ouders op basis van hun religieuze of morele overtuiging bezwaren hebben tegen het volgen van een van die aangeboden cursussen godsdienst of niet-confessionele zedenleer. Er is dus geen mogelijkheid tot vrijstelling voor hoogbegaafden in het lager onderwijs. Voor het vrij onderwijs hebben we geen regeling inzake vrijstellingen voor levensbeschouwelijke vakken.

Ten tweede, de vervroegde instap in het lager onderwijs: ook daar hebben we er vertrouwen in dat ze in scholen en klassenraden daarover met ouders in gesprek gaan en samen met het CLB de juiste beslissingen nemen voor het kind. Het is niet mijn verwachting noch de bedoeling dat deze maatregel aanleiding zal geven tot een meerderheid van kleuters die versneld naar het lager onderwijs zullen overgaan. Ik ben er geen expert in, maar er zijn twee aspecten: er is hoogbegaafdheid, intellectuele rijpheid, maar er is ook zoiets als sociale, mentale rijpheid. Ook dat moet je natuurlijk in rekening brengen. De vraag is niet alleen of een kind verstandig genoeg is om die stap te zetten, maar ook of het kind voldoende mentaal weerbaar is om die stap te zetten. Het blijft toch nog altijd een kleutertje dat naar de grote school gaat.

Ik verwijs ook graag naar de regelgevende mogelijkheden voor leerlingen met andere specifieke onderwijsbehoeften. Daar zijn momenteel al mogelijkheden voor individueel aangepaste curricula (IAC's) in het gewoon onderwijs. En we investeren natuurlijk ook sterk in het ondersteuningsmodel. Maar u weet dat dat voorwerp is van revisie, in het kader van de vervanging van het M-decreet door het Leersteundecreet. Daarover zullen we elkaar nog spreken. Maar ook dat zit daarin vervat. We hebben daarbij de bedoeling om alle leerlingen, ongeacht hun noden, maar dan wel op een pragmatische en realistische manier, met een keuze voor gewoon onderwijs als het mogelijk is, en buitengewoon onderwijs als het nodig is, op de juiste plek te laten terechtkomen.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoorden. Ik wil van de gelegenheid gebruikmaken om te zeggen dat ik het toch wel heel fijn vind dat we deze vraag met vier collega's stellen. Hoogbegaafdheid staat de laatste jaren meer op de agenda van verschillende fracties, en uiteraard ook op de uwe, minister. En ik ben daar echt wel heel blij mee.

Door verschillende scholen te bezoeken, ook in het kader van het project, merk ik echt dat die leerlingen al heel lang op hun honger zitten. De problematiek die zich daar soms rond ontwikkelt, is heel lang onder de radar gebleven. Men heeft daar heel lang geen oog voor gehad. Het is dan ook heel fijn voor deze kinderen en voor hun ouders dat hier zoveel aandacht naar gaat en dat we hier nog steeds in vorderen en evolueren.

Dank ook aan de collega's en zeker aan u, minister, voor het project TALENT. Ook als u minister was geweest van een andere partij, had ik u in dezen echt proficiat gewenst. Want ook het concept van de lerende netwerken werkt echt. U hebt het zelf ook al aangehaald. Scholen geven echter aan dat ze heel veel leren van elkaar,

dat het heel verrijkend is om met elkaar in discussie te kunnen gaan binnen dat lerend netwerk. Daardoor denk ik dat er misschien ook in andere dossiers, bijvoorbeeld in die brede basiszorg en de verhoogde zorg, binnen zo'n systeem van lerende netwerken kan worden gewerkt. Want er zijn ook heel grote verschillen in scholen op dat vlak. En scholen kunnen echt wel veel van elkaar leren. Dit zeg ik even terzijde.

Minister, ik ben ook heel tevreden dat u hebt aangekaart dat de CLB's en de pedagogische begeleidingsdiensten in een volgende ronde van het project wat meer zullen worden betrokken. In het decreet Leersteun wordt aangehaald dat hoogbegaafden een vorm van ondersteuning moeten kunnen krijgen. Daarvoor wordt dan gekeken naar de mensen van de ondersteuningsnetwerken, naar de mensen van de CLB's en de pedagogische begeleiding. En dan moeten zij natuurlijk ook een bepaalde expertise ontwikkelen. Het is heel fijn om te horen dat zij in een volgende ronde mogelijk worden meegenomen.

Ik wil het ook hebben over het vertrouwen naar de klassenraad met betrekking tot de vrijstelling. We hebben het daarnet over de planlast gehad. U haalt terecht aan dat als het geen meerwaarde is, het ook niet nodig is om het CLB te betrekken, tenzij die nood er zou zijn en dat dat dan zonder veel administratie kan worden beslist. Dat lijkt mij een mooi voorbeeld van hoe we planlast kunnen vermijden.

Minister, u neemt nu een aantal maatregelen, maar het project loopt nog en er zullen misschien nog voorstellen komen. Ik hoor u zeggen dat er ook wordt gekeken naar de mogelijkheid tot versnelling in het secundair onderwijs. Die zaken zitten in de pijplijn. Mag ik uit uw antwoord afleiden dat de zaken die nu nog in de pijplijn zitten, zullen worden verwezenlijkt na de effectieve evaluatie van het project? Of komen die zaken er op een andere manier? Hoe plant u de timing hieromtrent?

Ten slotte wil ik nog een laatste element aanhalen. Collega Danen, u zegt het misschien een beetje met opzet. U suggereert dat u het heel fijn vindt dat we de hoogbegaafde leerling zoveel mogelijk binnen ons gewoon onderwijs willen houden. *(Opmerkingen van Johan Danen)*

Ja, uiteraard. Maar u zegt ook dat we het omgekeerde doen met leerlingen met andere behoeften. En dat vind ik toch wat kort door de bocht. *(Opmerkingen van Johan Danen)*

Jawel, dat willen wij ook.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Dank u wel. Heel veel elementen van mijn tussenkomst overlappen met wat de vorige collega heeft gezegd. Ik zal uw vraag dus inwilligen, voorzitter, en kort zijn.

De lerende netwerken lijken mij heel interessant, net als het feit dat CLB's, ondersteuningsnetwerk en pedagogische begeleidingsdiensten worden betrokken. Ik ga ermee akkoord dat dat hen niet mag afremmen, maar ik merk wel dat ze, wanneer ze zelf ervaringen hebben met goede voorbeelden, het ook gemakkelijker meenemen en delen met andere scholen. Hoe kunnen we hen vanuit de CLB's en de pedagogische begeleidingsdiensten betrekken? Maar ik hoor dat het wordt meegenomen. Uit eigen ervaring weet ik dat er al heel veel mogelijk is. Eigenlijk moeten we de scholen enkel oproepen om aan de slag te gaan met de mogelijkheden die er nu zijn. Maar ik hou van lerende netwerken en wilde net dezelfde vraag stellen als de collega: zijn er nog andere zaken die we kunnen meenemen in de lerende netwerken?

Minister, als Vlaams Parlement, als commissie, willen we zelf ook een lerend netwerk zijn. We zijn dan ook benieuwd naar de tussentijdse resultaten van het project TALENT. Als er een ontwerp van decreet naar dit parlement komt en u baseert zich op de tussentijdse resultaten, dan vind ik dat die misschien ook wel voor ons beschikbaar moeten zijn. Kunt u daar nog een antwoord op geven?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Als het gaat over hoogbegaafden, denk ik dat we met de verschillende partijen doorgaans inderdaad op dezelfde lijn zitten. Met de dingen die gezegd werden door de verschillende fracties en door u, minister, kan men het doorgaans enkel eens zijn, denk ik. Adviezen om de adviezen hebben weinig zijn, lerende netwerken zijn altijd nuttig en scholen kunnen zeker van elkaar leren. Ik denk dat een aantal kinderen en ouders inderdaad tegen bepaalde problemen aanliepen en dat die met deze maatregelen voor een stuk worden opgelost.

Ik wil natuurlijk ook wel waarschuwen dat een kind natuurlijk niet alleen zijn of haar intelligentie is; een kind is meer dan dat alleen, maar daar hebben ook collega's al naar verwezen. Daarom vind ik het ook wel goed dat het CLB mee betrokken wordt bij het bepalen wanneer kinderen wel het lager onderwijs kunnen aanvragen. Ik denk dat dat een hele goede zaak is, omdat dat het toch wel iets is dat completer moet worden bekeken.

Dan ga ik misschien nog verder op mijn vraag. Ik stel vast dat u hoogbegaafde leerlingen maximaal in het gewone onderwijs wilt onderbrengen, mits ondersteuning, en dat steun ik. Daar kunnen we alleen maar achter staan, maar ik hoop dat dat voorbeeld ook kan worden doorgetrokken in het nieuwe Leersteundecreet.

Dat is wat ik daarover wilde zeggen op dit moment, maar we komen elkaar zeker nog tegen op dat vlak.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Ik maak me een beetje zorgen over de vrijstellingen in het secundair onderwijs. Minister, lopen we hier niet het risico dat we grote scheeftrekkingen zullen krijgen, zeker bij vakken waarbij de kennis- en competentieopbouw, en dus het curriculum, niet cumulatief gebeuren? Niet zoals bij wiskunde of fysica bijvoorbeeld, maar bij vakken waar dat eerder thematisch gebeurt, zoals geschiedenis of Nederlands. Ik kan me bijvoorbeeld voorstellen dat een 13-jarige die alle facetten van de Atheense democratie in de klassieke oudheid volledig zelfstandig kan verwerken op ultrakorte tijd, dat ook snel kan met betrekking tot de Koude Oorlog. Maar er is ook het omgekeerde, zoals wiskundige bollebozen die op 13 jaar al kunnen werken met imaginaire getallen, maar wier taalvaardigheid dan bijvoorbeeld te wensen overlaat. Hoogbegaafden zijn niet alleen meer dan enkel hun verstand, ze zijn ook niet per se in alle vakdomeinen even sterk.

Sommige mensen stellen ook dat de slinger te ver kan doorslaan, bijvoorbeeld als men op school zit met een tiental hoogbegaafde leerlingen. Zij hebben dan allemaal hun eigen individueel programma en zijn dus eigenlijk in geen enkele klas echt thuis. Echt bij een klas horen heeft uiteraard ook sociale en cognitieve voordelen. Ik denk daarbij aan de uitspraken van professor Van den Broeck, die ook vaak kanttekeningen maakt bij de hyperdifferentiëring en verregaande individualisering in het onderwijs, en ook vraagt om meer aandacht voor – of zelfs een herwaardering van – het klassikale leren.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Voor de aanpak van dat lerend netwerk moet ook in ogenschouw worden genomen dat we er gemiddeld van uitgaan dat 1 school ook

een 20-tal andere scholen opneemt in een netwerk. Er zijn 12 voorbeeld- of ankerscholen, vermits 1 school gestopt is, dus dat wil zeggen dat we onmiddellijk ook al een bereik hebben van 200 tot 250 scholen. Er is daar toch al een zekere kritische massa.

Wat de volgende stappen betreft: de stap die nog in de pijplijn zit, is het mogelijk maken of faciliteren van de versnelling in het secundair onderwijs, want nu zijn daar wel wat beperkingen.

Dan spring ik naar de bezwaren die mevrouw Beckers maakt: het is natuurlijk het ene of het andere. Als we vertrouwen geven aan de klassenraad, dan heeft die ook de mogelijkheid om zich tot het CLB te richten, maar vanzelfsprekend neemt die ook notie van de volgtijdelijkheid. Ik denk dat u dat bedoelt. Kennis die voortbouwt op vroegere kennis neemt men natuurlijk ook wel in ogenschouw. Opnieuw, voor alle duidelijkheid, het zullen uitzonderlijke situaties zijn, dat zal niet bij de vleet worden toegekend. Het zijn uitzonderingen, en gelukkig maar. Het is goed dat dat ook zo blijft, maar we willen niet dat hoogbegaafden in een keurslijf worden gedwongen dat hun niet past en dat een heel contraproductief effect heeft. Ook hen willen we blijven prikkelen, zodat ze ook graag naar school gaan.

Wat betreft de vraag naar tussentijdse rapportering is het zo dat we tot deze beleidsmaatregel zijn gekomen op grond van de bevindingen die scholen in verschillende vormen en gedaanten hebben overgemaakt. Op grond van die ervaring denkt men, ook de stuurgroep, dat het alvast zinvol is om deze maatregelen te nemen. Een echt formele tussentijdse rapportering heb ik niet, maar we hebben wel een consensus over deze maatregel, vergis u niet.

Dat wil dus zeggen dat we de versnelling in het secundair zeker zullen doen. Dat zit al in de pijplijn. Ik denk niet dat er verdere maatregelen zullen zijn, want het project loopt uiteindelijk af. Veel tijd zullen we daar niet meer winnen. In het najaar wil ik echter wel bekijken welke extra aanbevelingen we kunnen doen, want dan loopt het project eigenlijk af. Dan kunnen we zien wat we hebben geleerd, om het zoals Piet Huysentruyt te zeggen.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Ik zal helaas geen antwoord meer krijgen van de minister. Ik had eigenlijk uit het vorige antwoord begrepen dat er nog een vervolgjaar komt, maar ik hoor u nu zeggen dat het project afloopt. Ik had begrepen dat het CLB en de pedagogische begeleiding nader betrokken zouden worden en dat er een vervolgjaar zou komen. Komt dat vervolg er werkelijk of krijgt het een andere vorm? Of komen er in de toekomst structurele middelen, zodat alles wat verworven is met dit project zeker niet verloren gaat? Maar misschien bent u blij dat u geen antwoord meer mag geven. *(Opmerkingen van minister Ben Weyts)*

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Dan hebben we voer voor volgende vragen.

We kijken in elk geval uit naar de conclusies, waar misschien niet echt een consensus over te vinden was, maar in een volgend rapport kunnen misschien wel aanbevelingen komen. We volgen het verder op.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Zoals het met veel dingen in het onderwijs gaat, is het goed om deze maatregel van tijd tot tijd te evalueren, en misschien redelijk snel, misschien al na één jaar, om bij te sturen waar nodig. Ik denk dat dat in het bijzonder nodig is voor deze groep kinderen, die op hun manier ook wel kwetsbaar

zijn. Het is belangrijk om fouten die gemaakt worden niet te herhalen, omdat er niet tijdig geëvalueerd wordt.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Zoals met alles in het leven, minister, is evenwicht hier belangrijk. Er moet altijd een evenwichtige keuze gemaakt kunnen worden. Alle betrokkenen – leerling, ouders, leraren, school, begeleidend CLB – en alle parameters moeten worden bekeken, of dat nu cognitief of sociaal of emotioneel is. Alles moet goed worden afgewogen, anders lopen we het risico dat kinderen op te jonge leeftijd te snel doorstromen en later een weerslag krijgen.

Minister, ik wil er wel op hameren dat we uw maatregelen zeker en vast positief vinden.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de aanpak van de leerachterstand – 2379 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Collega's, hoewel de impact zeker niet voor alle leerlingen even groot was – we hebben het vorig jaar in een hoorzitting over leerachterstand gehad – hebben experts de voorbije maanden verschillende keren gewaarschuwd hoe de coronacrisis de leerachterstand van sommige leerlingen nog zou vergroten. Dat hoeft niet te verbazen als je weet dat veel leerlingen school voor een stuk moesten missen, op afstand les kregen – zeker niet altijd in ideale omstandigheden – of regelmatig in de studie zaten omdat leerkrachten ziek of afwezig waren. Uit onderzoek naar de interdiocesane proeven die in 2020 werden afgenomen, bleek dat leerlingen ongeveer een half jaar leerachterstand hadden opgelopen voor bepaalde vakken. De leerverliezen en de toename van ongelijkheid waren groter in scholen met meer kwetsbare leerlingen.

Maar ook nu corona is gaan liggen – laat ons hopen dat het zo blijft – heeft het er helaas alle schijn van dat er geen inhaalbeweging is ingezet. Integendeel, de leerachterstand dreigt nog verder op te lopen. Ook nu nog spenderen leerlingen veel te vaak lange uren in de studie bij gebrek aan een leerkracht. De coronaregels zijn dan wel versoepeld, maar leerkrachten vallen nog steeds uit door griep of toch nog corona. Burn-out blijft een groot probleem in het onderwijs, en dat is er na de intensiteit van de voorbije twee schooljaren niet beter op geworden. Die problemen komen boven op het structurele lerarentekort dat zich intussen in zijn volle hevigheid laat voelen. Vacatures raken niet ingevuld en directeurs vinden niemand meer om zieke leerkrachten te vervangen – ook al kan dat in theorie nu al na één dag afwezigheid.

Zo bereiken ons verhalen van klassen – zeker in Brussel – die al sinds het begin van het schooljaar bijvoorbeeld nog geen lessen Nederlands, Frans of wiskunde hebben gehad. Ik hoef er geen tekening bij te maken wat dat doet met de kwaliteit van ons onderwijs en vooral hoe leerlingen zo steeds verder achteropraken en uiteindelijk de eindtermen niet halen.

Ondanks de ernst van de feiten wordt het probleem blijkbaar niet op de voet opgevolgd. Zo geeft de wekelijkse corona-update enkel mee hoeveel scholen er

gesloten zijn door corona – gezien de huidige regels, geen enkele meer op dit moment – maar houden de CLB's geen cijfers – of geen cijfers meer – bij van alle leerkrachten en leerlingen die in quarantaine moeten of ziek zijn. Er worden ook geen gegevens bijgehouden – en dat interesseert mij enorm – over hoeveel leerlingen les missen door gebrek aan of het uitvallen van een leerkracht.

Een beter zicht krijgen op de omvang van het probleem lijkt mij heel belangrijk, ook om het au sérieux te nemen. Het lerarentekort bereikt vandaag een nieuw kookpunt, maar blijft nog te veel onder de radar. Als leerlingen systematisch les missen, kan de bestaande achterstand niet worden bijgewerkt. Erger, het zal tot nog meer leerachterstand leiden. Er zijn dus dringend bijkomende inspanningen nodig.

Minister, zult u een brede strategie ontwikkelen om de leerachterstand bij leerlingen terug te dringen? Wordt daaraan gewerkt? Er zijn wat losse initiatieven ontwikkeld, maar die passen niet binnen een bepaalde visie, ook niet binnen een visie die getuigt van een goede kennis van het terrein. Als u toch een visie of strategie zou ontwikkelen, op welke manier zult u daarbij dan specifiek aandacht hebben voor kwetsbare leerlingen?

Welke oplossingen ziet u nog verder naast de zomerscholen en de bijsprong om de leerachterstand concreet aan te pakken? De discussie over de zomerscholen hebben we al gevoerd, maar inzake de bijsprong hoor ik van het terrein dat de beschikbare uren niet ingevuld raken. Dat brengt niet altijd veel zoden aan de dijk.

In de hoorzitting vernamen we dat de 'one-on-one tutoring' een ongelooflijke efficiëntie heeft inzake het bijspijkeren van leerachterstand. Hoe staat u tegenover het idee om daar nog meer op in te zetten zodat leerlingen met de grootste achterstand specifieke aandacht krijgen?

Hoe wilt u de tekorten bij leerkrachten die voor een korte periode – maar ook voor een langere periode – uitvallen, op een realistische manier invullen? Vandaag blijven veel uren openstaan, ook al zijn ze beschikbaar.

Waarom wordt er geen registratie meer bijgehouden van het aantal zieken in het lerarenkorps en bij de leerlingen? Zal de corona-update opnieuw uitgebreid worden?

Voor mij nog belangrijker, want ik wil echt weten hoe groot het probleem is: kunt u een registratiesysteem op poten zetten zodat we zicht krijgen op hoeveel leerlingen hoeveel uur in de studie zitten, en we dus zicht krijgen op het tekort?

En tot slot een vraag waarop ik zal blijven terugkomen samen met collega Vandenbergh: denkt u na over bijkomende maatregelen om het lerarentekort aan te pakken nu de situatie op het terrein steeds acuter wordt en de kwaliteit van ons onderwijs onder druk zet?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De vraag verbaast mij een beetje. U doet alsof elk beleid inzake leerachterstand nog moet beginnen. Dat is natuurlijk niet zo. Ik denk dat we het in deze commissie ook al regelmatig over die maatregelen hebben gehad. Ik zal maar enkele van die maatregelen belichten, op basis van misschien enkele doelstellingen. Het is niet limitatief, maar ik geef er u dan toch minstens vier mee. Eén, het mobiliseren van extra handen in de klas. Twee, het mobiliseren van extra handen buiten de klas. Drie, voeding geven aan goede praktijken in de klas. Vier, een evaluatie en de vinger aan de pols houden.

Wat bedoel ik met maatregelen in het kader van het mobiliseren van handen in de klas? Bijsprong. Ongezien. 100 miljoen euro, 10 miljoen euro per maand voor de

scholen om mensen aan te trekken. En we bieden ook meteen de mogelijkheid om dat niet te beperken tot leerkrachten – want ja, er is een tekort –, maar ook andere profielen – dus niet alleen gepensioneerde leerkrachten, maar ook andere profielen. Ik ben moeten gaan bedelen bij de Federale Regering om ervoor te zorgen dat de gepensioneerde leerkrachten achteraf fiscaal, pecuniair niet bestraft zouden worden omdat ze terugkomen uit hun pensioen. Ook op dat vlak zijn er nog andere mogelijkheden waarbij de Federale Regering zou kunnen assisteren. Ik ben nu nog de discussie aan het voeren om er op eerder structurele basis voor te zorgen dat 20 procent van de uren-leraar kan worden omgezet in andere middelen en dat dus met de middelen die normaal enkel exclusief zijn voorbestemd om in te zetten voor de financiering van de lonen van leerkrachten, ook lonen van andere profielen – niet-leerkrachten – kunnen worden gefinancierd. Dat opstapje hebben we alvast geboden. Dat is dus de eerste maatregel, het mobiliseren van extra handen in de klas.

De tweede maatregel is het mobiliseren van extra handen buiten de klas. We hebben ervoor gezorgd dat de zomerscholen nu ook structureel verankerd zijn, met een serieus budget van 10 miljoen euro daartegenover. We gaan serieus ons best moeten doen om dat geld op te krijgen. Evenzeer gaat het over tutoring. Ik heb net nog in maart een oproep gelanceerd richting hogeronderwijsinstellingen om ervoor te zorgen dat zij hun studenten aanmoedigen, en zelfs een systematiek opzetten opdat hun studenten zich zouden inschakelen in die tutoring en dus zelf leerlingen onder hun vleugels zouden nemen, om hen niet eenmalig, maar in een heel traject te kunnen bijstaan en wat te kunnen bijscholen.

De derde maatregel betreft betere praktijken in de klas. Tijdens de coronacrisis had ik trouwens al een werkgroep opgericht met pedagogen die ter zake enkele aanbevelingen hadden geformuleerd. Ik denk dat we dat een paar keer gedaan hebben. Maar ik kijk ook verder dan dat. Ik kijk bijvoorbeeld naar de aanbevelingen van de Commissie Beter Onderwijs, die op dat vlak toch wel heel concrete suggesties heeft gedaan. Ten eerste, zij zijn ook een heel groot voorstander van – dat was een andere vraag van u – praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek, dat ook kant-en-klaar aan de scholen kan worden aangeboden. Het gaat dan niet om onderzoek met een groot academisch gehalte, maar om praktijken die gebruikt kunnen worden in de klas en waarvan de efficiëntie wetenschappelijk werd aangetoond. Men stelt zelfs voor om in functie hiervan in Vlaanderen gestalte te geven aan een kenniscentrum, net zoals er een wereldvermaard centrum ter zake bestaat in Londen. Ondertussen heb ik recent nog de top van het onderwijsveld meegenomen naar Londen en we zijn allemaal teruggekomen met corona. Dus we hebben zeker iets opgestoken. (*Gelach*)

Maar ik denk dat de ervaring daar ook goed was; dat wordt vervolgd. Maar ook als het gaat over dat derde luik, betere praktijken in de klas, hebben we extra middelen gegeven aan de pedagogische begeleidingsdiensten, in functie van het ontwikkelen van effectieve didactiek.

De vierde maatregel is evaluatie en de vinger aan de pols houden. Vandaag kunnen we dat inderdaad niet. Voor een zicht op de evolutie van onze onderwijskwaliteit en dus eventuele leerachterstand zijn we momenteel aangewezen op enerzijds – en dat is selectief – de OVSG-proeven (Onderwijsvereniging van Steden en gemeenten), de interdiocesane proeven van de koepels zelf – die niet onderling vergelijkbaar zijn – en anderzijds internationale onderzoeken genre het Programme for International Student Assessment (PISA). Daarom zeggen wij: daarom is er ook nood aan Vlaanderenbrede toetsen die ingevoerd moeten worden. Maar dat is een 'work in progress'.

Wat de registratie van het aantal zieken betreft, moet ik er toch eerst op wijzen dat het onderwijs de enige sector was die minstens tweewekelijks rapporteerde

over de besmettingen en de quarantainecijfers. Ik weet niet of u mij andere sectoren kunt aanduiden die daar proactief over rapporteerden? Misschien de zorgsector? Deed minister Vandenbroucke dat? Ik zie u heftig 'neen' schudden.

Die rapporteringen gebeurden op basis van onze eigen contacttracing via de CLB's. Dus we moesten het dan ook nog eens zelf doen. De CLB's hebben zich daar op zeer korte termijn echt op gesmeten en hebben dat heel vakkundig gedaan, zelfs dermate dat ik aan de mouw werd getrokken door andere sectoren, die vroegen of de CLB's dat ook niet voor hen konden doen, in plaats van de externe contact-tracers. Dat hebben we gelukkig afgehouden. Maar op een bepaald moment hebben we ook wel gezegd dat dit geen kerntaak van de CLB's is. Vanaf het moment dat we hen van die taak konden ontlasten en ze zich opnieuw met de klassieke verantwoordelijkheden konden bezighouden, zoals vaccinaties, nu ook in het kader van Oekraïne, en meer konden focussen op het mentale welbevinden, hebben we, in weerwil van sommige andere actoren op mogelijk andere bestuurlijke niveaus, toch beslist, met goedkeuring van het onderwijsveld, om de CLB's te ontlasten van die taken, zodat zij zich opnieuw ten volle konden concentreren op hun kerntaken. Ik hoop dat u er niet voor pleit om de CLB's daar toch opnieuw mee te gaan belasten.

En het is niet correct wat u zegt. Het is vanzelfsprekend wel zo dat wij de afwezigheidscijfers op grond van ziekte krijgen. Ik krijg die op wekelijkse of twee-wekelijkse basis. Wij houden daar dus wel degelijk de vinger aan de pols, zodat we weten hoeveel leerkrachten afwezig zijn en hoeveel er dan door ziekte afwezig zijn. Het merendeel is door ziekte. En dat is ook een reflectie van corona, en dan vorige maand vooral de samenloop van corona en griep. Dat was absoluut af te lezen in de afwezigheidscijfers. Dus ook daar blijven we de vinger aan de pols houden.

Anderzijds ben ik geen voorstander van het opzetten van registratiesystemen, die qua planlast voor de scholen ook nog eens een extra druk kunnen zetten. Dat de CLB's nu opnieuw alle data en de facto hun rapporteringsplicht die ze ten tijde van corona hadden, zouden moeten opnemen, daar ben ik geen voorstander van. Ik ben er ook geen voorstander van om de scholen te verplichten dat ze elk uur dat er studie wordt georganiseerd, moeten opschrijven en rapporteren aan Brussel. Ik denk dat we dan een golf van ergernis zouden krijgen: 'Waar houden ze zich daar in godsnaam mee bezig?' Trouwens, het is niet noodzakelijk het gevolg van een lerarentekort dat er studie wordt georganiseerd, maar dat terzijde. Het registreren van het aantal studie-uren lijkt me nu ook niet de meest betrouwbare indicator om het lerarentekort in kaart te brengen.

Ik ben me bewust van de noodzaak om nieuwe leerkrachten aan te trekken. We hebben dat hier vandaag al een paar keer ter sprake gebracht. Ook daar denk ik dat we heel wat initiatieven hebben genomen en nog steeds aan het nemen zijn. Ik refereer nog eens aan de maatregelen in het kader van cao XII, waarbij we onvoorzien toch immense budgetten hebben kunnen vrijmaken om de job aantrekkelijker te maken, niettegenstaande de wetenschap dat we werken in een hyperconcurrentiële arbeidsmarkt, waar de 'war for talent' heel groot is. Ik krijg verwijten omdat we bijvoorbeeld een extra investering hebben gedaan in het kleuteronderwijs, waardoor we een soort aanzuigefect hebben veroorzaakt. We hebben namelijk meer dan 500 vacatures uitgeschreven voor kinderverzorgers. Dat zijn 500 voltijdse equivalenten, dus in de praktijk zijn het er nog veel meer: 535 om precies te zijn. En dan vraagt men vanuit de kinderopvang waarom wij dat doen.

Dat is een illustratie van de 'war for talent', waarbij we soms in elkaars vaarwater zitten. Maar dat is natuurlijk het gevolg van een concurrentiële arbeidsmarkt. Het is een beetje tegen elkaar op. Maar het zou ook wel helpen, om te verhinderen dat we elkaar vliegen zouden afvangen, dat bepaalde vliegen die niet actief zijn, geactiveerd zouden worden. Maar dan zitten we natuurlijk in een ander verhaal en

op een ander bestuurlijk niveau, waar u misschien ook meer kunt betekenen dan ikzelf. Maar dat is de vaststelling: als we niet meer mensen gaan activeren om op die arbeidsmarkt te komen, zullen we sowieso bezig moeten blijven met elkaar vliegen af te vangen.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Minister, ik dank u voor uw antwoord. De reden waarom ik deze vraag om uitleg stel, is dat ik de voorbije weken heel veel bezorgde ouders aan de lijn heb gehad of vragen van hen in mijn mailbox heb gekregen. Ze stellen vast dat hun kinderen, nu corona is gaan liggen, nog altijd heel regelmatig in de studie zitten of naar huis worden gestuurd, gewoon omdat er geen leerkracht is. Ik hoop dat u die verhalen ook hoort. Die baren mij heel veel zorgen, omdat ik het gevoel heb dat we stappen achteruitzetten inzake de aanpak van die leerachterstand, in plaats van vooruit. Dat kan toch absoluut niet de bedoeling zijn? We zien immers ook – daar hebben we het ook al over gehad – een aantal kwalijke neveneffecten. Ouders die het zich kunnen permitteren, beginnen met name te investeren in bijlessen, en ouders van kinderen die het vaak het meest nodig hebben, kunnen zich dat niet permitteren. Daarom lijkt het mij niet te veel gevraagd dat we in eerste instantie zicht krijgen op de omvang van het probleem. Als beleidsmaker moet u niet vertrekken vanuit de anekdotiek van de mails die in uw mailbox zitten, maar ik heb echt de indruk dat het een acuut probleem is, vandaar mijn vraag. Is er een manier om zicht te krijgen op hoeveel uren kinderen tegenwoordig in de studie zitten? Ik uw opmerking over de planlast, waarvan akte. Mar in ieder geval moeten we een tand bij steken voor het bijspijkeren van die leerachterstand.

Ik ben alvast positief over uw opmerkingen over het expertisecentrum. Dat juichen we toe. Leraren en directeurs hebben hard nood aan hands-on didactische ondersteuning, over hoe ze moeten omgaan met leerachterstand. Ze hebben nu vaak het gevoel dat ze totaal aan hun lot worden overgelaten. Ik hoop dat daar echt een verschil wordt gemaakt.

U kent mijn bedenkingen over de bijsprong. Ik denk dat de uren worden toegekend, maar niet noodzakelijk worden ingevuld. Het probleem van de extra handen in de klas is nog altijd heel erg acuut.

Inzake de 'one-on-one tutoring' is het heel positief dat u hebt samengezeten met de hogescholen en de lerarenopleidingen om te zien of daar niet op een meer systematische manier kan worden samengewerkt, zodat leerkrachten in opleiding in zo'n tutoringtraject kunnen stappen. Ik ben er echt van overtuigd dat dit voor leerlingen met een leerachterstand het verschil kan maken. Kunt u dat iets concreter maken? Wat staat er op stapel? Wat is de timing?

Nog een punt is dat ik nog altijd denk dat er nog ruimte is om gepensioneerde leerkrachten in te schakelen, dat dit nog altijd niet op grote schaal is gebeurd. Zou het geen idee zijn om alle leerkrachten op rust aan te schrijven om te vragen of ze geen interesse hebben om aan zo'n tutoringtrajecten deel te nemen? Ik denk echt dat dit absoluut nodig is als we op korte termijn iets aan die leerachterstand willen doen.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Voorzitter, minister, dank u om de maatregelen die u al neemt, zo mooi in categorieën te zetten – in de klas, uit de klas. Dat is inderdaad verhelderend, dat geeft aan dat er effectief al wel wat gebeurt en dat er wel wat mogelijkheden zijn voor scholen. Ook fijn om te horen dat de contacttracing en -rapportering de CLB's uit handen is genomen, zodat ze weer kunnen focussen op

hun kerntaken. Op basis van het cijferrapport over vorig schooljaar blijkt dat echt wel nodig.

Collega Goeman, u blijft een beetje hardnekkig over die leerachterstand spreken, terwijl de redenen die u aangeeft voor die leerachterstand eigenlijk de redenen zijn voor leervertraging. Er is een duidelijk verschil tussen een leerachterstand en een leervertraging door corona. Leerachterstand is een woord dat we gebruiken wanneer kinderen door leerproblematieken niet goed kunnen volgen met de leerstof en extra ondersteuning nodig hebben binnen de zorg van de school of – als ze ernstig zijn – binnen therapie, zoals logopedie of andere therapie, die daaraan kan verhelpen. Leervertraging is een heel ander gegeven. Leerkrachten zijn zich daar echt wel van bewust. Leervertraging komt er door de afwezigheden, de momenten van studie en de hindernissen door corona. Ze proberen hun taken nog gedifferentieerder op te nemen in de klas en daar echt op in te spelen. Daar moet de focus liggen. Dan spreken we opnieuw over de brede basiszorg in scholen, over de verhoogde zorg, en hoe we die kunnen versterken om de leervertraging maximaal aan te pakken.

U spreekt over de 'one-on-one tutoring'. Oké, dat kan een manier zijn om de leervertraging aan te pakken, maar het is ook door leervertraging dat we daar sneller resultaten gaan zien. Leerachterstand is veel moeilijker weg te werken dan leervertraging. We gaan sneller resultaat zien bij het wegwerken van leervertraging. Inzake de 'one-on-one tutoring' moeten we opletten voor de individualisering van het onderwijs of een soort 'schaduwonderwijs'. De 'one-on-one tutoring' kan heel goed zijn voor de ondersteuning van de wegwerking van de leervertraging, maar we moeten opletten met de leerachterstand. Als we daarbij aan 'one-on-one tutoring' doen, lopen we het gevaar van individueel onderwijs geven, en dat kan ook niet de bedoeling zijn.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Collega, ik dank u voor de vraag. Ik heb twee bijkomende vragen. Minister, ik weet niet of u in uw antwoord hebt verwezen naar het concept van de leerbuddy's. Ik was niet van bij het begin aanwezig. Maar ik denk dat dat ook een oplossing was om tegemoet te komen aan de begeleiding van leerlingen die nood hebben aan extra ondersteuning, bijvoorbeeld na school of aansluitend op de schooluren.

Ten tweede, we moeten het verhaal van tutoring echt vastpakken. Er zijn daarvan goede voorbeelden te vinden in Nederland. Daar heeft men een onderzoek gedaan waaruit blijkt dat studenten op die manier warm werden gemaakt voor het lesgeven, voor het bijbrengen van zaken aan een leerling en dat ze daardoor een lerarenopleiding gingen volgen. We moeten dus kijken naar goede voorbeelden.

Dat zijn mijn twee concrete vragen die ik nog wilde inbrengen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Er is inderdaad een verschil tussen leervertraging en leerachterstand, maar we begrijpen allemaal wel waarover het gaat. Het gaat erover dat kinderen en jongeren wat minder ver staan in het bijspijkeren of in het leren van zaken dan ze in normale omstandigheden hadden gedaan vanwege corona.

Minister, u verwees er al naar: er zijn zeker heel goede projecten die aan de slag gaan met tutoring. Zo gaan hogescholen daarmee aan de slag. Maar er zitten inderdaad heel wat mensen thuis die bepaalde didactische kwaliteiten hebben en die dat misschien ook zouden willen doen. Het kan interessant zijn om te faciliteren dat mensen naar scholen kunnen gaan om zich aan te bieden om die een-op-eenaandacht te geven, zeker als dat gedurende een korte tijd, bijvoorbeeld een

paar maanden, is. Ik denk dat je daar heel wat mensen warm voor zou kunnen maken. Wilt u dat faciliteren? Want vaak weten mensen niet goed waar ze terecht kunnen of vragen ze zich af of ze geschikt en/of gewild zijn. Maar ik denk dat er meer nodig is dan wat er vandaag gebeurt. Dat is de vraag die ik u wilde stellen om die 'one-on-one tutoring' nog meer te faciliteren dan vandaag het geval is, aangezien de noden volgens mij groter zijn dan het aanbod dat er vandaag is.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mevrouw Goeman, ik meen het oprecht. Wat ik zeg, overstijgt natuurlijk de actieradius van onze commissie. Maar de diverse beleidsdomeinen, bijvoorbeeld onderwijs en zorg, zullen elkaar vliegen moeten blijven afvangen zolang we geen sterker activerend beleid voeren, en dan vooral, met permissie, op federaal niveau, zolang we ervoor blijven zorgen dat je ten eeuwigen dage een werkloosheidsvergoeding kunt krijgen, dat uitkeringen worden verhoogd en dat het dus meer loont om inactief te blijven dan actief, dat het meer loont om thuis te blijven dan om te gaan werken. Zolang dat duurt, zullen wij met de beleidsdomeinen onderling elkaar vliegen blijven afvangen, omdat we geen vliegen bij creëren – om in dezelfde beeldspraak te blijven. We hebben meer vliegen nodig, in plaats van elkaar vliegen af te vangen.

We hebben inderdaad gepensioneerden ingeschakeld. We hebben het eigenlijk vooral aan de scholen zelf gevraagd. We hebben overwogen om een algemene campagne te voeren naar gepensioneerde leerkrachten, maar dan ga je verwachtingen creëren en dan kunnen scholen zeggen dat ze eigenlijk niemand nodig hebben. We hebben de scholen wel gevraagd om zelf die stap te zetten. We hebben ook getracht hen enige begeleiding te geven.

Maar op dat vlak ben ik nu aarzelend om dat voort te zetten. Ik verwijs daarvoor naar de vrijstelling van cumul, waarvoor ik op een bepaald moment toestemming heb gekregen. Ik heb daarvoor tweede zit gekregen, want minister Lalieux had aanvankelijk gezegd dat gepensioneerden geen vrijstelling zouden kunnen krijgen. Ik heb toen heel wat boze mails gekregen van gepensioneerde leerkrachten die opnieuw naar het onderwijs zijn gegaan en vervolgens achteraf bericht hebben gekregen van de fiscus: 'Tik! U hebt veel extra bijverdiend. Afgeven!' Sommigen moesten de helft afstaan van wat ze extra hadden verdiend. Dat was heel zuur. Vervolgens hebben we de vrijstelling, of positiever, de mogelijkheid tot cumul gekregen. Maar die regeling loopt eind juni af. Ik durf nu niet opnieuw gepensioneerden mobiliseren als ik niet zeker weet dat we weer zullen kunnen gebruiken van die vrijstellingen. Want anders creëer je verwachtingen en zeg je aan de gepensioneerden dat ze weer even uit pensioen kunnen, aan de slag kunnen gaan en zo iets kunnen bijverdienen, om dan achteraf te moeten vaststellen dat zij daarvoor worden gesanctioneerd door de fiscus. Dat is iets dat we met zijn allen opnieuw zouden kunnen bepleiten, minstens voor het onderwijs.

En dan ga ik naar de tutoring en de leerbuddies. Misschien eerst: wat was de aanvankelijke idee voor leerbuddies? Er zijn of waren verschillende lokale initiatieven, verspreid over heel Vlaanderen, maar met heel wat witte vlekken, waarbij ook vanuit de Vlaamse overheid enkele initiatieven financieel werden ondersteund, en andere niet. Om daar de discussie wat te vermijden, heb ik getracht die middelen meer te bundelen en in te zetten ten voordele van het project Leerbuddy Vlaanderen, zodat we de lokale besturen vanuit de Vlaamse overheid zouden kunnen motiveren en inspireren om zulke projecten op te zetten, met onze ondersteuning en hulp. Niet financieel, maar vooral rond de vragen: hoe doe je dat, hoe pak je dat aan, met welke systematiek kun je dat organiseren? Die ondersteuning is afgelopen, en we zijn nu met Leerbuddy Vlaanderen bezig aan een evaluatie, om te bekijken waarheen we daarmee gaan.

Ten tweede, wat betreft tutoring hebben we in maart een oproep gelanceerd, weliswaar naar de hogeronderwijsinstellingen. We proberen hen daarbij te motiveren om een systeem op te zetten om hun studenten aan te porren om zo'n tutorschap waar te nemen ten aanzien van één of enkele leerlingen – maar meestal is dat één leerling – en hen onder hun vleugels te nemen. En dat met de boodschap: daar leer je zelf ook iets van en desgevallend kun je er ook iets mee bijverdienen. Nu hebben we dus opnieuw een oproep gelanceerd, en het mikpunt is dat enkele duizenden leerlingen daar beneficiënt van zouden zijn. Dan spreek ik echter voor mijn beurt, want de oproep is nog maar net gelanceerd en ik weet niet vanbuiten tot wanneer die loopt. Ik veronderstel dat we binnen enkele maanden wel de toezegging kunnen doen aan betrokken projecten.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Of je het nu leerachterstand of leervertraging wilt noemen, ik vertrek gewoon vanuit het feit dat ik vaststel dat er heel veel kinderen zijn die vandaag niet meekunnen op onze scholen en aan het worstelen zijn. Ik denk dat we daarop moeten focussen en dat er wat dat betreft ook geen tijd te verliezen is. In die zin zullen wij u blijven vragen om extra inspanningen om dat structurele lerarentekort aan te pakken.

En ja, er moet federaal een activerend beleid worden gevoerd. Laat er geen twijfel over bestaan dat wij ook vinden dat iedereen die kan werken, eigenlijk moet gaan werken. Daarbij hoop ik inderdaad dat er zoveel mogelijk een vliegende start nemen in het onderwijs en dat VDAB daar zeker goede initiatieven neemt. Maar goed, wij blijven vragen, minister, dat u ook voor eigen deur veegt, en u weet het: in die zin denken wij dat er echt nog marge is om mensen vanuit de privésector te overtuigen om de overstap te maken als er extra anciënniteit zou worden toegekend.

Ten tweede, wij blijven vragen dat er een coherent plan komt om de leerachterstand aan te pakken. Er zijn op dit moment een aantal losse initiatieven genomen: ja, er zijn de zomerscholen, er is de Bijsprong, er is Leerbuddy Vlaanderen, maar we hebben echt het gevoel – en dat is ook de feedback die ik krijg van het terrein – dat die toch echt niet kaderen binnen een pedagogische visie over hoe we die leerachterstand nu op een goede manier willen wegwerken, een visie die ook gebaseerd is op wetenschappelijke inzichten over hoe leerkrachten daar in de klas zelf didactisch het beste rond werken en welke methodieken het meest efficiënt zijn. Zoals ook in die hoorzitting aan bod is gekomen: 'one-on-one tutoring' is daar een zeer goede manier, of nu gaat om leervertraging door corona of een meer structurele leerachterstand van kinderen die niet meekunnen.

Ik wil dus graag eindigen door nog eens te vragen om inderdaad meer in te zetten op die 'one-on-one tutoring'. Ik denk dat Leerbuddy Vlaanderen inderdaad een aanzet was om daarrond te proberen werken, maar laat ons eerlijk zijn: dat project is nooit echt van de grond gekomen. We zijn echt benieuwd naar de evaluatie, maar wat ons betreft blijft het onder de verwachtingen. Op zich is dat echt jammer, want wij denken dat daar wel potentieel in kan zitten, als het een soort coördinerende functie zou zijn, waarbij lokale initiatieven inderdaad worden ondersteund.

Er zijn natuurlijk ook altijd mensen nodig die de 'one-on-one tutoring' moeten waarmaken. Een samenwerking met de lerarenopleiding vinden we goed, maar mijn suggestie rond gepensioneerde leerkrachten ging natuurlijk daarover. Ik denk dat ook veel gepensioneerde leerkrachten zich vrijwillig zouden willen inzetten in zo'n project, maar dan ze moeten natuurlijk wel weten van het bestaan van dat soort initiatieven. Daar vragen wij u dus toch om nog eens goed na te denken om niet alleen met de hogeronderwijsinstellingen samen te zitten, maar ook na te denken over een campagne voor gepensioneerde leerkrachten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de organisatie van het volgende schooljaar
– 2378 (2021-2022)**

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, half maart kregen de scholen tot hun grote tevredenheid de dienstbrieven met lestijdenpakketten voor het volgende schooljaar al toegestuurd. Daarmee kunnen ze, gedeeltelijk dan toch, starten met de voorbereiding van de organisatie van het volgende schooljaar. Toch blijft het wel nog wachten op de bijkomende informatie rond zorguren, uren aanvangsbegeleiding, uren ondersteuning kerntaken leraar, uren 'samen school maken' en punten in het kader van taalscreening.

Ondertussen is het laatste trimester van dit schooljaar van start gegaan. Om de organisatie van het volgende schooljaar tijdig te kunnen voorbereiden en om bijvoorbeeld personeelsleden die ter beschikking gesteld werden, de nodige zekerheid te kunnen bieden, zou het goed zijn om snel bevestiging te krijgen van een aantal zaken. Vorig jaar hield ik al een pleidooi om onze scholen tijdig en accuraat te informeren over nieuwe regels die op hen van toepassing zijn.

Gedurende dit schooljaar kregen de scholen in augustus extra uren kinderopvang, eind oktober een aangepaste versie van lestijden aanvangsbegeleiding en professionalisering, uren 'samen school maken' en lestijden ondersteuning kerntaak leerkrachten, en eind december extra beleidsondersteuning, waarbij ze verplicht waren die middelen dit schooljaar nog in te zetten. Ze waren daar uiteraard dankbaar voor, maar in de praktijk bleek het toch vele uren en dagen extra puzzelwerk voor onze directeurs, die tegelijkertijd een vierde coronagolf het hoofd moesten bieden die ons onderwijs tijdelijk ontwrichtte.

Ik heb daarom de volgende vragen, minister. Wanneer mogen onze scholen de nodige informatie verwachten over aanvullende lestijden voor 'samen school maken' en kerntaken? Ambieert u een vroegere timing dan vorig schooljaar? Welke beslissingen of nieuwe maatregelen die een repercussie kunnen hebben op de organisatie van het nieuwe schooljaar, zitten nog in de pijplijn? Wanneer mogen de scholen daaromtrent extra concrete informatie verwachten? En komen er nog extra uren bijsprong?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: U hebt misschien deze week de communicatie via School-direct gelezen, waarin we ook hebben meegedeeld dat voor het basisonderwijs de dienstbrieven 'samen school maken' gepubliceerd zijn op 15 april. De dienstbrieven kerntaken kunnen worden gepubliceerd na de afronding van de verificatie. Dat is, zoals in de voorgaande schooljaren, in de periode tussen 1 en 15 juni.

Wat het secundair onderwijs betreft, worden de dienstbrieven aanvangsbegeleiding, kerntaken en 'samen school maken' voor volgend schooljaar medio juni gepubliceerd. Vroeger kan niet, omdat de berekening gebaseerd is op de urenpakketten van de scholen voor volgend schooljaar. We moeten dus eerst wachten op de verificatie van de leerlingen op de teldatum van 15 mei. Vervolgens hebben we dan een maand om de vertaalslag en de herrekening te doen.

We kiezen ervoor om vanaf het moment dat de berekeningen zijn afgerond, de scholen stapsgewijs op de hoogte te brengen van hun omkadering, zodat ze niet

moeten wachten totdat de laatste verificatie in alle scholen is gebeurd. Het principe is altijd: zodra we informatie hebben voor een school over welke middelen men mag verwachten voor het volgende schooljaar, gaan we dat meedelen. We gaan dus niet vooruit op het tempo van de traagste. Dat betekent dus wel dat niet iedereen het op hetzelfde moment zal krijgen. Want dat is dan ook weer de discussie: waarom krijgt de ene school het eerder dan de andere? Dat is nu eenmaal het gevolg van die aanpak.

Er zitten verder geen ingrijpende nieuwe maatregelen meer in de pijplijn die grote budgettaire repercussies kunnen hebben voor de organisatie van het komende schooljaar, afgezien van hetgeen jullie gisteren hebben goedgekeurd, natuurlijk. Dat is, ook budgettair, de meest ingrijpende decretale maatregel, in het kader van de Oekraïneaanpak. Ik mag dat van begroting niet zeggen, maar dat kan potentieel heel veel miljoenen euro's extra middelen voor Onderwijs met zich meebrengen, maar dat is ten gevolge van de opvang van steeds meer Oekraïense vluchtelingen in onze scholen.

Voor het secundair onderwijs staat het transitiedecreet Duaal Leren - Leren en Werken begin mei gepland in de commissie. We hebben daar ook een omzendbrief rond, die we dit schooljaar nog willen aanpassen en publiceren. Dat heeft natuurlijk ook een impact op de werkingsmiddelen van de centra voor deeltijds onderwijs (CDO's) en de ondersteuning van SYNTRA. Verder is er ook de opsplitsing van de permanente ondersteuningscel van het officieel gesubsidieerd onderwijs in een permanente onderwijscommissie voor het Provinciaal Onderwijs Vlaanderen (POV) en eentje voor de Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten (OVSG). Maar dan zitten we echt al in de details. Dat heeft geen repercussies op alle scholen. Dat is veeleer technisch. Maar voor de betrokken instellingen speelt dat natuurlijk wel een rol. Dat wordt geregeld via het programmadecreet. De inwerkingtreding daarvan is voorzien voor 1 september van dit kalenderjaar.

Dit schooljaar zullen scholen secundair onderwijs ook een tweede schijf krijgen van de Digispronginfrastructuurmiddelen. Scholen zullen ook nog een budget aan gekleurde nascholingsmiddelen ontvangen in het kader van Digisprong en Edu-sprong. Wat die extra schijf betreft: bij mijn weten hebben wij van in den beginne al meegegeven wat de eerste schijf was en wat de tweede schijf. Dat kan dus normaal gezien echt geen verrassing zijn. Daar hebben we hen al op voorbereid. Enkel de uitbetaling moet nog volgen.

Hogeronderwijsinstellingen die tegen 1 mei aanstaande een dossier indienen om een subsidie voor studenttutoringprojecten aan te vragen, krijgen daarover meer nieuws eind juni-begin juli. Ik heb die ondersteuning daarstraks al toegelicht.

Goed om mee te geven is dat we de goede traditie hervatten van de Ronde van Vlaanderen, evenwel niet op de fiets maar in het onderwijs. We plannen die tussen half mei en begin juni. We willen daarmee de directies in de verschillende provincies uitleggen wat er veranderd is en wat er nog zal veranderen in ons onderwijs. Voor ons is dat ook een opportuniteit om de vinger aan de pols te houden en te zien wat leeft op de klasvloer. Dat biedt trouwens ook de mogelijkheid tot rechtstreekse vraagstelling. De verschillende entiteiten van de administratie zijn daarbij aanwezig en zelf zal ik ook de verschillende provincies aandoen. Ik vind dat een goede aanleiding voor een netwerkmoment.

Thema's die we daarbij aan bod zullen brengen, zijn het nieuwe beleid inzake scholen en personeel. Ik denk dat het zinvol is om ook de maatregelen in het kader van de Oekraïne crisis concreet toe te lichten. We doen wel heel veel inspanningen om, via onderwijs.vlaanderen en via Schooldirect, diets te maken wat er allemaal verandert, maar ik moet vaststellen dat heel veel leerkrachten en directies nog altijd hun weg naar onderwijs.vlaanderen niet gevonden hebben. Nochtans heeft

men daar heel goed werk geleverd en heeft men alles heel goed en heel laag-drempelig ingedeeld. Aparte coronapagina's hebben we al lang, nu is er ook een aparte Oekraïnegpagina, met daarop zelfs pictogrammen die je kunt downloaden om te communiceren met anderstalige – lees: Oekraïense – kinderen.

Er was ook een specifieke vraag over de bijsprong. De bijsprong liep oorspronkelijk tot 30 juni 2021. Voor veel leerlingen in het basis- en secundair onderwijs, zeker voor de meest kwetsbare leerlingen, bleef de coronapandemie immers niet zonder gevolgen wat betreft de leerachterstand. Ik heb daarom, in het kader van de coronapandemie, beslist om de maatregelen met een schooljaar te verlengen tot eind juni van dit jaar. Aanvankelijk waren ze namelijk maar voorzien voor een jaar. Zo hebben we ook dit schooljaar 85 miljoen euro geïnvesteerd in die bijsprong. Ervan uitgaande – hout vasthouden – dat de coronapandemie wegeeft, is die bijsprong volgend schooljaar niet voorzien. Maar dat belet ons natuurlijk niet om extra te investeren in ons onderwijs. Ik denk daarbij aan de maatregelen in het kader van de cao, die vooral op kruissnelheid zullen komen tijdens het volgende schooljaar, aan de herhaling van de zomerscholen en nu recent nog de maatregelen in het kader van de Oekraïenecrisis. Er komen dus almaar meer extra middelen voor ons onderwijs. Die komen natuurlijk welgelegen, maar ik moet erkennen dat men ons bij Begroting niet meer zo graag ziet komen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord. Het lijkt mij gepast om nog eens te verwijzen naar de resolutie van collega De Meyer, die er ooit toe opriep om scholen zo snel als mogelijk op de hoogte te brengen van mogelijke nieuwe maatregelen, zodat ze de puzzel zo snel als mogelijk kunnen leggen.

Ik volg u dat het goed is dat scholen zo snel als mogelijk hun eigen cijfers kennen, omdat dat niet op hetzelfde moment gebeurt. Maar het is belangrijk dat men het zo snel mogelijk te weten komt. We moeten er alles aan doen opdat iedereen die bezig is met onderwijs www.onderwijsvlaanderen.be als favoriete webpagina zou beschouwen.

Minister, ik ben zeer benieuwd. We hebben heel veel extra middelen voor Onderwijs, onder andere de 185 miljoen euro voor bijsprong. Maar ik ben zeer benieuwd hoeveel middelen er dan ook effectief benut zijn. We weten dat er een lerarentekort is. Ik krijg van scholen te horen dat ze wel extra middelen krijgen, maar dat ze het personeel niet vinden. Ik vind het een belangrijke oefening om te zien hoeveel van de middelen die werden vrijgemaakt voor onderwijs ook effectief worden benut.

Minister, in dat kader zal, wanneer u straks in Vlaanderen op ronde gaat, dé vraag wellicht zijn hoe u de koopkracht van scholen zult versterken. Ik weet niet of u daarover veel mails ontvangt in uw mailbox, maar bij mij is het in elk geval zo dat schoolbesturen en schooldirecties aan de alarmbel trekken. Ze komen in de problemen met hun bouwproject, ze moeten bekknibbelen op hun didactisch materiaal. Dat is niet oké. Minister, ik weet dat uw collega het niet graag zal horen, maar misschien is dat toch wel een punt dat op de agenda moet komen te staan, zodat u gewapend naar de Ronde van Vlaanderen kunt trekken. Ik vind het echt nodig dat we die vraag hier stellen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, het is inderdaad goed om scholen tijdig te informeren. Dat is in ieders belang. Die oproep onderschrijven we vanuit de N-VA-fractie graag.

Minister, ik ben vroeger ook al een aantal keren naar de Ronde van Vlaanderen geweest. Eigenlijk is dat zeer goed, omdat het om rechtstreekse info gaat. Het is rechtstreekse info, met vraagstelling, zonder filters met bepaalde klemtonen. Ik vind het dan ook een zeer goede manier. Ook in de omgekeerde richting, voor de mensen van de administratie, omdat de info dan ook direct en snel binnenkomt. Het lijkt mij dan ook goed om, zoals u hebt gezegd, die uitrol weer op te starten en ook zo te organiseren.

Ik stel inderdaad ook vast en onderschrijf daarin uw analyse dat heel veel info rechtstreeks te vinden is. Ik heb hier net een aantal collega's in de zaal zien knikken. Maar ik ben soms toch wat verbaasd. Ik heb gisteren nog maar telefoon gekregen over Oekraïneonderwijs en ik heb eigenlijk niet anders gedaan dan de omzendbrief op de website voorgelezen. Dat was dan verhelderend, men vond het interessant. Hebt u er zicht op hoeveel directeurs en scholen nog niet zijn ingeschreven op Schooldirect? Moeten ze daarop inschrijven of krijgen ze dat automatisch? Misschien is het wel handig om dat automatisch door te sturen naar alle directeurs. Die oproep wil ik doen.

Ik wil ten slotte nog een laatste oproep doen. Alle instanties die scholen informeren, zou ik er eigenlijk toe willen oproepen om de originele teksten, omzendbrieven en website mee te nemen in hun communicatie. Zo kunnen we vermijden dat er verwarring ontstaat doordat mensen het verschillend interpreteren. Want daar zitten directies dan op vast: 'Mag dat wel? Want daar heb ik dát gelezen.' En dan zitten ze eigenlijk vast over info die twee keer wordt gegeven, maar telkens een beetje anders. Dat zou op het terrein heel wat frustratie vermijden.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik zal mij mentaal goed wapenen, niet fysiek, alhoewel ik heroïsche verhalen over de Ronde van Vlaanderen mag horen waarbij in sommige gevallen mijn voorgangers zich ook fysiek dienden te wapenen. (*Gelach*)

Het zal de eerste keer zijn dat ik de mogelijkheid krijg om dit te doen, want we waren toen overvallen door corona. Het is een praxis die mij nog niet bekend is, maar waar ik wel naar uitkijk. Ik heb me geëngageerd om daar op alle momenten aanwezig te zijn. Ik kijk daar ook effectief naar uit.

Er was nog een bijkomende vraag over de koopkracht. Dergelijke pleidooien krijgen alle collega's over hun specifieke sectoren en beleidsdomeinen. Wat betreft Onderwijs is dat er nog niet onmiddellijk, maar dat zal komen. Dat heeft te maken met het feit dat er vooral wordt gewerkt met raamcontracten die lopende zijn. De factuur voor ons en voor de scholen zal zich veelal manifesteren bij de hernieuwing van die contracten. Dan zijn wij nog, moet ik erkennen, ietwat gezegend door het gegeven dat de werkingsmiddelen voor het basisonderwijs 100 procent geïndexeerd zijn. In andere beleidsdomein is dat nul. Voor het secundair onderwijs daarentegen zijn die maar voor 60 procent geïndexeerd. Dat zal men dus zeker voelen. Dit is voorwerp van discussie in een ruimere context in de schoot van de Vlaamse Regering.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, ik wens u veel goede moed toe, want de koopkracht is iets dat mij en heel veel mensen zorgen baart, niet alleen door de contracten, maar zeker ook voor scholen die starten met bouwen en de boodschap krijgen dat het 10 of 20 procent duurder zal zijn dan geraamd. Dan zit je natuurlijk wel met een probleem.

Ik ben zeker ook benieuwd naar het effectief invullen van alle extra uren die we hebben voorzien en hoeveel mensen er effectief aan de slag zijn gegaan. We weten

dat er een lerarentekort is. Misschien zit daar ook een onderbenutting. We zien wel.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Arnout Coel aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het inschrijvingsrecht in het buitengewoon onderwijs – 2416 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Begin dit jaar keurden we in deze commissie en plenair drie decreten goed die de regels omtrent inschrijven in het gewoon basis en secundair onderwijs vastleggen. We hadden daarbij ook specifieke aandacht voor enkele maatregelen in de Vlaamse Rand en in het Vlaamse onderwijs in Brussel.

Deze nieuwe regels gaan in op 1 september 2022 en zullen gebruikt worden om de inschrijvingen voor het schooljaar 2023-2024 te organiseren, en dit ter vervanging van de bestaande regelgeving uit 2012 en voortbouwend op wat daarover op het einde van de vorige legislatuur werd beslist.

Ook voor het buitengewoon onderwijs werden in 2019, op het einde van de vorige legislatuur, nieuwe inschrijvingsregels goedgekeurd. In het regeerakkoord is voorzien dat we deze nieuwe regelgeving deze legislatuur gaan evalueren. Tot op vandaag is deze regelgeving echter niet in werking getreden en wordt er nog met regelgeving van 2012 gewerkt.

Het buitengewoon onderwijs heeft uiteraard zijn eigen dynamiek en een heel andere set van uitdagingen om de inschrijvingen zo goed mogelijk te organiseren. Met de regelgeving van 2019 werd ervoor gekozen om voor het buitengewoon onderwijs het leidende principe in te schrijven dat een school in principe geen leerlingen kan weigeren. Als een school in de onmogelijkheid verkeert om alle leerlingen die erom vragen in te schrijven, kan ze een beroep doen op een platform voor het formuleren van een passend alternatief. In geen geval mag een kind eindigen zonder school. Dat waren de doelstellingen. Vanuit het onderwijsveld kwamen echter signalen dat in afwachting van de inwerkingtreding zij toch enkele bijstellingen voorstellen.

Ik heb hierover volgende vragen, minister.

Hebt u al kennisgenomen van de suggesties uit het onderwijsveld om een aantal bijstellingen te doen voorafgaand aan de inwerkingtreding van de in 2019 goedgekeurde inschrijvingsregels voor het buitengewoon onderwijs?

Zult u initiatieven nemen om tegemoet te komen aan de vragen van de verstrekkers van buitengewoon onderwijs omtrent de inschrijvingsregels?

Welke timing hebt u voor ogen om de, al dan niet aangepaste, regelgeving van 2019 in werking te laten treden?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: We hebben inderdaad, zoals u beschreef, het Inschrijvingsdecreet aangepast, heel specifiek voor het buitengewoon onderwijs. De algemene principes van het Inschrijvingsdecreet die gelden voor alle onderwijsvormen, houden ook wijzigingen in voor het buitengewoon onderwijs.

Het lijkt mij evenwel niet wenselijk om het Inschrijvingsdecreet voor het buitengewoon onderwijs ongewijzigd in werking te laten treden, om verschillende redenen. Zo zijn de leerlingenaantallen de laatste jaren sterk gestegen in het buitengewoon onderwijs en zorgt de capaciteitsdruk ervoor dat elk kind sowieso een plaats geven in praktijk moeilijk uitvoerbaar wordt. We hebben dan ook nog de problematiek van de diverse types. De Oekraïne-crisis speelt ons parten. Ik vrees dat de lokale besturen en overlegplatformen nu niet staan te springen of erin gaan slagen om het buitengewoon onderwijs te assisteren en door te zetten met een nieuw Inschrijvingsdecreet.

Recent had ik hierover een overleg met de onderwijsverstrekkers, en zij waren allemaal, de koepels en het gemeenschapsonderwijs, dezelfde mening toegedaan. Ze vonden net als ik een uitstel van een nieuw Inschrijvingsdecreet voor het buitengewoon onderwijs noodzakelijk.

Tegelijk wil ik focussen op de capaciteit, en op dat vlak hebben we al serieus wat maatregelen genomen. Ik denk – ik zeg het uit het hoofd – dat we sinds 2019 al meer dan drieduizend extra plaatsen hebben gecreëerd in het buitengewoon onderwijs. We hebben extra middelen vrijgemaakt. We hebben het gebruik van het modulaire, de containerklassen, vereenvoudigd. Dat is trouwens een oneerbiedig woord, het zijn comfortabele stevige units die worden aangeleverd door de sector.

We hebben bijkomende telmomenten georganiseerd, niet meer enkel in februari maar ook in oktober, in de afgelopen twee jaren. De scholen die over hun capaciteit gingen, krijgen daarvoor nog extra mensen en middelen, wat niet het geval is in het gewone leerplichtonderwijs. We hebben voor het eerst de capaciteitsmonitor toegespitst op de noden in het buitengewoon onderwijs. Dat is het eerste wat we willen tackelen. We maken 30 miljoen euro vrij voor onmiddellijke projecten, voor de uitbreiding van de capaciteit. We voorzien 25 miljoen euro voor dit jaar, en 5 miljoen euro voor volgend jaar. Daar willen we heel snel schakelen.

Tot slot willen we prioriteit geven aan de vervanging van het M-decreet door het Leersteundecreet. Dat zal natuurlijk een impact hebben op de concrete organisatie en inschrijving.

Al die maatregelen maken van mij een pleitbezorger voor het behoud van de huidige manier van inschrijven. Ik wil geen grote schok veroorzaken. Scholen voor buitengewoon onderwijs kunnen verder werken met de regelgeving van 2012 voor de komende schooljaren. Ik wil in deze regeerperiode nog altijd de nodige stappen zetten om het inschrijvingsrecht buitengewoon onderwijs zoals voorzien aan te passen aan de context waarin het buitengewoon onderwijs zich bevindt. Als we die context wijzigen, moeten we vervolgens het Inschrijvingsdecreet daarop aligneren.

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ten eerste heb ik begrip voor het uitstel, zeker als die vraag vanuit het veld komt. We hebben het in 2019 uitgesteld wegens de uitvoeringsbesluiten, en in 2020 en 2021 wegens corona. Natuurlijk, zoals u zelf aangeeft, hebben we begin dit jaar nieuwe regels goedgekeurd, die impact hebben op het decreet van 2012. Het zal wel legistiek een beetje complexer zijn om een nieuw uitstel te bekomen. Gewoon uitstel zal niet meer kunnen, want we hebben de regels deels aangepast. Het zal moeilijker worden om dat in die regels te gieten. Op welke termijn wilt u dat voorleggen, zodat we de uitvoering ordentelijk kunnen regelen?

Extra capaciteit is uiteraard de sleutel en de structurele oplossing. Zoals we tot in den treure hebben gezegd: een Inschrijvingsdecreet lost geen capaciteitsproblemen op, daarvoor hebben we extra plaatsen nodig. Onze fractie is zeer tevreden dat met de capaciteitsmonitor voor het eerst zaken in kaart zijn gebracht voor het

buitengewoon onderwijs en dat er op korte termijn investeringen volgen. Momenteel lopen de inschrijvingen voor het schooljaar 2022-2023. Er bereiken ons signalen dat de druk in bepaalde regio's verder toeneemt op het buitengewoon onderwijs met zijn huidige capaciteit. We gaan wel bijbouwen, op korte termijn, maar dat heeft toch tijd nodig. Nieuwe inschrijvingsregels zullen ook nog een tijdje op zich laten wachten. U hebt dingen opgesomd die we de voorbije twee jaar hebben gedaan, maar wat kunnen we op korte termijn nog doen om die druk te verlichten?

Tot slot: eigenlijk kiezen we nu voor uitstel, maar ik neem aan dat dat niet betekent dat we achter de schermen niet gaan voortwerken aan de gewijzigde regels. Welke timing hebt u voor ogen om voor het buitengewoon onderwijs de nieuwe inschrijvingsregels te laten ingaan?

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (Vooruit): Het is een heel belangrijk debat dat we hier voeren en uiteindelijk is het ook geen gemakkelijk debat. Het is wel een gedeelde verantwoordelijkheid. Ik wil een aantal dingen nog eens op een rijtje zetten.

Kinderen met een beperking vinden geen plek in het buitengewoon onderwijs. Dat is nu eenmaal zo. Er zijn vandaag hoe dan ook te weinig plaatsen. Kinderen in het bijzonder basisonderwijs die een campus delen met het secundair onderwijs kunnen niet automatisch verder les volgen op dezelfde school als ze naar het middelbaar gaan. Hun plek hangt ook weer af van een loterijstelsel. Dat zorgt niet voor stabiliteit, zeker voor de ouders, terwijl ze toch al in een heel moeilijke situatie zitten. Ik refereer aan het nieuws van gisteren. Scholen in het buitengewoon onderwijs in Gent, Lokeren en Sint-Niklaas gaan samenwerken om een online aanmeldingssysteem op poten te zetten. Ze merken dat de fysieke aanmelding leidt tot chaos door dubbele inschrijvingen en plaatsgebrek.

Bij de bespreking van het Inschrijvingsdecreet gewoon onderwijs werd het volgende gesteld: "Voor het buitengewoon onderwijs zal nog een eigen inschrijvingsbeleid worden uitgewerkt waarbij het uitgangspunt is dat een leerling, indien mogelijk, terecht moet kunnen in een school met het type en de opleidingsvorm zoals bepaald in het verslag voor buitengewoon onderwijs." Belangrijk om te onthouden, is dat het aantal inschrijvingen blijft stijgen. Er was een daling naar aanleiding van het M-decreet, maar nu is er weer een felle stijging. We moeten er echt voor zorgen dat de leerlingen met zorgnoden op een goede manier worden opgevangen. Op een school met gewoon onderwijs moet er met hun leer- en zorgnoden voldoende rekening worden gehouden. Hier moet nog voldoende en extra aandacht worden besteed, en moeten voldoende middelen worden voorzien. Elk kind moet een plek krijgen die aangepast is aan zijn ondersteuningsnoden. Het leerrecht moet gegarandeerd worden, wat nu niet het geval is. Ouders die al veel aan hun hoofd hebben, vinden moeilijk een plek voor hun kind. Dat zorgt voor extra stress, dat maken we heel vaak mee.

Als een leerling overgaat van het buitengewoon lager onderwijs naar het buitengewoon secundair onderwijs moet dat op dezelfde campus kunnen, minister. De leerlingen mogen niet plots uren op de bus gaan zitten. Deze kinderen zijn al gevoeliger dan anderen en hebben meer stabiliteit en standvastigheid nodig. Het is heel intens voor hen. Dat zou opgenomen kunnen worden in het Inschrijvingsdecreet buitengewoon onderwijs. Bent u bereid om dat te doen?

Wat is de stand van zaken en timing van het nieuwe Inschrijvingsdecreet buitengewoon onderwijs? Hoe evalueert u het loterijstelsel van de inschrijving in het bijzonder onderwijs? Zult u als minister ervoor zorgen dat de leerlingen op dezelfde campus kunnen blijven als ze naar het secundair onderwijs gaan, wat minder last zou betekenen op de schouders van de ouders?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, ik wil u opnieuw voorstellen om u goed te wapenen, want dit is een delicate zaak. Wees voorzichtig, ga niet te lichtzinnig om met het uitstel van een decreet van 2019. Ik durf u voor te stellen om na te denken over creatieve bijsturingen in plaats van het zomaar uit te stellen. Het is echt een slecht idee, collega's, minister, om op die manier als het ware wachtrijen te organiseren voor het buitengewoon onderwijs, wat we net proberen te vermijden hebben met decreet dat we hebben goedgekeurd voor het gewoon onderwijs. Ik pleit, minister, voor een creatieve aanpak in plaats van uitstel.

Verder moeten we het aantal leerlingen in het buitengewoon onderwijs echt monitoren. We hadden het al over de zorgen die we ons maken over het aantal leerlingen dat instroomt in het buitengewoon kleuteronderwijs. Ik stel me daar heel veel vragen over. We moeten daar allemaal bezorgd over zijn. Ik roep u op om dit goed te monitoren en om met alle betrokkenen rond de tafel te gaan zitten en te kijken wat de oorzaken zijn.

Ik had een persbericht over de schoolse uitval en het schorsen van leerlingen. Dat moet niet alleen een bezorgdheid zijn van deze commissie maar van iedereen in het Vlaams Parlement. Ook over het Inschrijvingsdecreet buitengewoon onderwijs zouden we allemaal wakker moeten liggen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: In de monitoring van de cijfers zien we inderdaad een gestage toename, ook van het aantal leerlingen met een verslag, van de instroom in het buitengewoon onderwijs en in het buitengewoon basisonderwijs. Net daarom vind ik het relevant om hier het debat te voeren over het Leersteundecreet en over die gewijzigde context.

We gaan natuurlijk proberen maximaal maatregelen zoals het faciliteren van de inzet van modulaire units te behouden. We hebben daarvoor middelen voorzien.

We kunnen natuurlijk niet zomaar de inwerkingtreding van het decreet van 2019 op zich met één pennentrek beslissen. We moeten inderdaad nog enkele decretale wijzigingen doorvoeren. Die zijn misschien even technisch van aard, maar het gaat onder andere over de opheffing van opheffingsbepalingen, maar evengoed, wat me ook voor de geest staat, over de termijnen die staan ingeschreven in de oorspronkelijke regelgeving. Inzake de datum om het voorstel van aanmeldingsdossier in te dienen, de laatste jaren telkens op 15 november en telkens voor één schooljaar, moeten we het decreet aanpassen, in die zin dat we scholen voor buitengewoon onderwijs de tijd geven tot 15 november om een voorstel van aanmeldingsprocedure in te dienen. Aangezien de datum waarop een initiatiefnemer een voorstel tot aanmeldingsprocedure kan indienen, wordt verlaet, moet de datum waarop een initiatiefnemer een beslissing moet nemen voor de volgende stappen – in geval van een negatieve beslissing van de Commissie inzake leerlingengerechten (CLR) –verschuiven naar 31 januari. Dat zijn enkele technische aanpassingen.

Ik beseft dat. Daarom hebben we dat grondig doorgesproken met de koepels. Wat is het meest aangewezen scenario? De conclusie was unisono dat we in de huidige omstandigheden, en in de wetenschap dat de context nog eens zal wijzigen, onder andere door het Leersteundecreet, in eerste instantie focussen op de creatie van extra capaciteit, eerder dan nu op korte termijn onrust te veroorzaken.

Welke timing hebben we voor ogen? Sowieso moet er een nieuw kader komen op maat voor de inschrijvingen vanaf het schooljaar 2025-2026. Dat klinkt ver, maar dat wil zeggen dat de inschrijvingen daarvoor al gebeuren.

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Ik moest even nadenken wanneer dat dat in werking treedt. Ik denk dat de nieuwe regels ingang moeten vinden op 1 september 2024. Dan moeten we die goedkeuren voor de zomer van 2024. Dat is nog in deze legislatuur.

Ik heb deze vraag namens mijn fractie ingediend, om de bezorgdheid te uiten rond het buitengewoon onderwijs. We willen echt voortgang maken. Ik heb nog eens de bevestiging – en ik heb daar begrip voor – dat de vraag unisono vanuit het veld kwam om in de huidige context een beetje op de rem te staan. Maar dat mag ons als beleidsmakers niet ontslaan van de opdracht achter de schermen voort te gaan. Ten eerste wordt op de capaciteit extra ingezet, en daarover zijn we heel erg tevreden. Verder werkt u door aan de nieuwe regelgeving in overleg met het veld. Als we dat voorbereidend werk voortzetten, moeten we erin slagen om op een aanvaardbare termijn aan de kinderen en aan de ouders die hun kind willen inschrijven in het buitengewoon onderwijs, een fair inschrijvingskader aan te bieden. U hebt alleszins vanuit onze fractie alle steun om daaraan verder te werken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de verontrustende resultaten van de Vlaamse peilingsproef in het beroepssecundair onderwijs – 2417 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de resultaten van de peilingsproeven in de derde graad van het beroepssecundair onderwijs – 2419 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Jan Laeremans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de zwakke resultaten op de PAV-peilingsproeven in de derde graad van het beroepssecundair onderwijs en de nood aan een specifieke kwaliteitsverbetering in het beroepsonderwijs – 2488 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Collega's, ik denk dat we allemaal kunnen lezen hebben dat de resultaten bekendgemaakt zijn van het Vlaams peilingonderzoek naar de PAV-vakken (project algemene vakken). Die resultaten zijn alarmerend. Er werd bij drieduizend leerlingen gepeild naar hoe het gesteld is met hun rekenen, schrijven en luisteren. De eindtermen worden voor functionele rekenvaardigheid door slechts 26 procent van de leerlingen gehaald, voor functionele leesvaardigheid door slechts 34 procent en voor functionele luistervaardigheid door amper 30 procent. Dat zijn toch wel erg verontrustende resultaten. Blijkbaar wordt essentiële informatie in schriftelijke en mondelinge communicatie niet begrepen. Ook de resultaten voor kritisch denken en mediawijsheid zijn ondermaats.

Er worden twee verzachtende omstandigheden ingeroepen. De peilingen werden afgenomen na een coronajaar waarin scholen vaak gesloten waren. Bovendien is de samenstelling van de geteste groep leerlingen ook veranderd: meer leerlingen

vertonen leer- en gedragsproblemen en meer leerlingen hebben een thuistaal anders dan het Nederlands.

Maar los van corona moeten we erkennen dat de cijfers toch wel alarmbellen moeten doen afgaan. Drie vierde van de leerlingen beroepssecundair onderwijs (bso) heeft geen functionele rekenvaardigheid. Die jongeren zijn dus uitermate kwetsbaar in hun verdere leven als ze verder onderwijs volgen en zeker op de arbeidsmarkt.

Ik heb dus enkele vrij algemene vragen, minister. Wat denkt u van deze resultaten? De resultaten verhullen niet dat dit een algemene trend is in het Vlaamse onderwijs. Er werd al verschillende keren op gewezen. Wat zult u specifiek doen om de leerlingen in het bso extra leerkansen te geven en te doen verzilveren?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, dit is iets wat onze partij, en ik denk iedereen, na aan het hart ligt. Dit gaat echt over de onderwijskwaliteit, en niet alleen over de onderwijskwaliteit maar ook over de kansen die die jongeren hebben in onze maatschappij. Het gaat echt over heel fundamentele en belangrijke zaken die ze niet beheersen.

Het gaat dus over die peiling PAV in de derde graad van het beroepssecundair onderwijs. Die peiling was een herhalingspeiling van de peiling PAV in 2013 en werd door 2944 leerlingen ingevuld. PAV staat voor 'project algemene vakken', het vak in het beroepssecundair onderwijs waarin een aantal algemene vakken – Nederlands, wiskunde, aardrijkskunde, geschiedenis ... – worden samengebracht. De resultaten van de peiling PAV zijn opnieuw over de hele lijn zwak. Voor informatieverwerking en -verwerking behaalt slechts 53 procent van de leerlingen de eindtermen. Dat zijn nochtans de minimumdoelen, collega's. Het gaat over de mate waarin men in staat is om nieuwe info te verwerken. Dat wil zeggen dat de helft van de leerlingen – als ik dat extrapoleer, waarvoor je altijd moet oppassen – die uitstromen uit het beroepssecundair onderwijs, daar niet toe in staat is. Voor functionele leesvaardigheid behaalt 34 procent van de leerlingen de eindtermen, voor functionele luistervaardigheid is dat 30 procent en voor functionele rekenvaardigheid nog slechts 26 procent – een op de vier dus.

Er is over de hele lijn een daling ten opzichte van 2013, terwijl de resultaten van 2013 ons al zorgen baarden. Het gaat om statistieken, en dan moeten we dus genuanceerd spreken. Enkel voor lezen is de daling niet significant, voor al de rest dus wel.

Collega's, bij functionele rekenvaardigheid gaat het over vrij evidente en gemakkelijke zaken. Ik geef een voorbeeld. Je gaat naar de winkel en er staat dat er 20 procent korting is op een product. Hoeveel betaal je dan aan de kassa voor een product dat oorspronkelijk 120 euro kostte? 20 procent korting is een vijfde. Een vijfde van 100 is 20 en een vijfde van 20 is 4. De korting bedraagt dus 24 euro. Velen kunnen dat dus niet berekenen. Ze gaan er dus van uit dat het bedrag dat aangerekend wordt aan de kassa het juiste is. Over zulke zaken gaat het, collega's.

Ik geef een ander voorbeeld. Iemand gaat tanken en moet kiezen tussen verschillende benzinestations. Nu is het kiezen tussen duur en heel duur, maar er is nog wel een verschil. Het gaat over zulke zaken. Slechts 26 procent haalt de eindtermen, collega's. Eindtermen zijn minimumdoelen. Het gaat om het minimum dat we bij de vastlegging van de eindtermen voor ogen hadden.

We stellen ook vast dat leerlingen die thuis geen Nederlands spreken, minder vaak de eindtermen behalen dan leerlingen die thuis wel Nederlands spreken. Ook

leerlingen met een migratieachtergrond doen het minder goed, al geldt dit niet voor informatieverwerking. De onderzoekers stellen wel dat bij de interpretatie van de resultaten rekening gehouden moet worden met het feit dat deze leerlingen een groot deel van hun onderwijstijd in de derde graad in afstandsonderwijs doorbrachten wegens corona. Dat is belangrijk, en dat moeten we ook herhalen.

Hoe groot de impact hiervan is op de resultaten is moeilijk te zeggen. Maar ik denk dat we wel kunnen concluderen, collega's, dat het niet zo is dat zonder corona 100 procent van de leerlingen de eindtermen behaald zou hebben. Dan zouden we echt te optimistisch zijn.

In het voorwoord van de gepubliceerde resultaten geeft u het volgende mee, minister: "Hopelijk stemmen de resultaten tot reflectie en brengt deze peiling een debat op gang waarmee we samen de kwaliteit van het Vlaamse onderwijs kunnen versterken. Vlaanderen dankt zijn welvaart aan kwaliteitsvol onderwijs. We kunnen onze welvaart alleen behouden als we de lat hoog blijven leggen. Voor leerlingen, maar ook voor scholen. Ik wil alle onderwijspartners en de scholen uitnodigen om aan de slag te gaan met de resultaten."

Minister, vanuit de N-VA-fractie wil ik die woorden heel graag bijtreden, niet alleen op het collectieve niveau van de welvaart van Vlaanderen maar ook op het individuele niveau van die leerlingen. Je bent in Vlaanderen echt overgeleverd aan anderen als je zelf geen brieven kunt lezen. Je bent in Vlaanderen overgeleverd aan wat anderen je zeggen als je zelf niet in staat bent om zaken uit te rekenen. Je loopt dus gevaar om in je persoonlijk leven opgelicht te worden, dingen niet te begrijpen, brieven fout te interpreteren en dus in de miserie te komen omdat je die basisvaardigheden niet beheerst.

Vandaag zijn we bezig met de eindtermen. Minister, die praktijkwerkgroep is bezig met te bekijken hoe praktijk en theorie samengebracht kunnen worden. Dat is belangrijk. Maar ik denk dat hier ook wordt aangetoond dat we voor het Grondwettelijk Hof deze resultaten niet naar boven zullen krijgen. Dat wil ik er wel aan toevoegen.

Minister, mijn vragen hierbij zijn de volgende. Wat is uw reactie op deze resultaten? Op welke manier zult u de onderwijspartners en de scholen uitnodigen om aan de slag te gaan met de resultaten? Welke maatregelen koppelt u verder nog aan deze resultaten?

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Dank u wel, collega's, om hier ook vragen over te stellen. Daardoor kan ik al een stuk van mijn inleiding weglaten.

Dat die resultaten zo zwak zijn, heeft inderdaad gedeeltelijk te maken met corona. Dat is natuurlijk een evidente en misschien iets te gemakkelijke uitleg. Een andere factor is het sterk gegroeide aandeel van anderstalige leerlingen. Dat is gegroeid van 13,5 procent tot 23,2 procent. Uit de cijfers blijkt dat de groep die thuis geen Nederlands spreekt, effectief nog slechter scoort. Daarnaast is er ook de grotere aanwezigheid van leerlingen met leerstoornissen en gedragsproblemen. Velen verwijzen daarbij naar het M-decreet, waardoor veel leerlingen met ernstige leerstoornissen in het bso zijn terechtgekomen.

Ik heb daarbij toch een hele reeks vragen.

Mijn eerste vraag, naar uw evaluatie, werd ook al door de collega's gesteld.

Mijn tweede vraag gaat over de invloed van corona. Wordt daar op dit ogenblik specifiek onderzoek naar gevoerd? Indien niet, zou u het interessant vinden om,

nu het stof rond corona grotendeels is gaan liggen, daar alsnog een onderzoek naar in te stellen?

Een volgende vraag gaat over het eindrapport van de groep-Brinckman, die een aantal interessante aanbevelingen heeft afgeleverd over de concrete school- en klaspraktijk. Wij moeten in deze commissie zelf nog de antwoorden krijgen van de groep-Brinckman, maar ik neem aan dat u daar niet op gewacht hebt. Is er ondertussen hierover al intensief overleg geweest tussen het onderwijsveld en het kabinet? Indien ja, wat zijn hieruit de voorlopige conclusies? Zijn de onderwijsvertegenwoordigers al concrete engagementen aangegaan op basis van dit rapport? Komen er vanuit de overheid ook extra flankerende maatregelen en initiatieven daarrond?

Dan wil ik het hebben over die kwaliteitsdaling. Er komen Vlaamse toetsen. Dat is een extra meetinstrument, en dat is belangrijk. Er zijn ook nieuwe, ambitieuzere en concretere eindtermen. Maar wat ben je daarmee als twee derde van de leerlingen in het bso de oude eindtermen al niet haalt? Wordt het dan geen tijd voor een effectief, doortastender relanceplan ter heropwaardering van heel het technisch en beroepsonderwijs?

Mijnheer Daniëls haalde daarnet ook al aan dat u zei dat we de lat hoger moeten blijven leggen. Maar ik herinner me uit mijn lagereschoolperiode nog levendig dat we moesten hoogspringen. (*Opmerkingen van Koen Daniëls*)

Iedereen deed zijn best om over de lat van 1 meter te raken. Dan was er de meest luie leerling van de klas, die heel elegant onder die lat door dook. Dat was natuurlijk grappig om te zien. Maar dit is niet meer grappig. Het is pijnlijk dat zoveel kinderen onder die lat door gaan. We kunnen de lat wel hoog leggen, maar het probleem is dat ze eronder gaan, en zo komen we er niet.

De perceptie van het beroepsonderwijs is natuurlijk ook problematisch. Nu is dat helaas de onderkant van de waterval. Het zou een positieve keuze moeten zijn in plaats van een negatieve. Daarrond zou toch echt een positieve communicatie gevoerd moeten worden om ook sterkere leerlingen die met hun handen willen werken, aan te trekken. We hebben dat soort profielen absoluut nodig. Vroeger waren er campagnes als 'Pet af voor technische vorming' en 'Chapeau voor het tso'. Minister, gaat u weer iets doen in die richting?

Dan zijn er die centrale toetsen. Op dit ogenblik behaalt twee derde van de bso-leerlingen de eindtermen PAV niet. Maar dat betekent niet dat twee derde ook een C-attest krijgt en geen getuigschrift haalt. Integendeel, in het recentste niet-coronajaar kreeg 90,6 procent van de leerlingen in de derde graad bso een A-attest. Dat betekent dus dat heel wat scholen getuigschriften verlenen aan leerlingen die dat eigenlijk niet verdienen, als we de lijn mogen doortrekken, want het gaat natuurlijk niet alleen om PAV. Men zou kunnen zeggen dat we die centrale toetsen als extra informatiebron gebruiken. Maar als die puur informatief gebruikt worden en dus 'low-stake' blijven, is er weinig garantie in die zin. Zult u de rol van die centrale toetsen herbekijken?

Het niet spreken van het Nederlands als thuistaal is dus problematisch. Ik weet dat u veel inzet op die taalscreening voor 5-jarigen, maar als we daarvan de effecten willen zien, staan we wel tien tot twaalf jaar verder. Ondertussen moet er dus ook nog wat gebeuren bij de oudere leerlingen. Gaat u daarrond ook nog wat doen? 'Nederlands, Nederlands, Nederlands' is toch heel belangrijk.

Verder zijn er in het bso de overgangen op basis van leeftijd. Die werden indertijd ingevoerd tegen het voortijdig schoolverlaten, opdat sommigen niet helemaal gedemotiveerd zouden worden. Ze mochten dus overgaan. Dat betekent dus dat ze niets meer hoeven te doen; ze weten dat ze toch mogen overgaan. Dat is frustrerend voor een hoop leerkrachten. Daarom pleiten nogal wat leerkrachten en

directies voor een hervorming of zelfs afschaffing van die overgang. Zult u daar iets mee doen?

Mijn laatste vragen gaan over de lerarenopleiding. Volgens Dirk Van Damme moeten ook huidige en toekomstige leerkrachten beter omkaderd worden. Hij vindt dat ze onvoldoende opgeleid zijn om die moeilijker leerlingengroepen te kunnen dienen. U hebt een aantal proefprojecten lopen ter versterking van de lerarenopleiding. Zullen die wat aan deze problematiek kunnen verhelpen?

Inge Placklé, vakdidacticus PAV aan de lerarenopleiding van de VUB, stelt dat tieners in het bso vooral een stiel willen leren. Indien we hun taalvaardigheid willen opkrikken, dan moeten we laten zien wat taal voor hen in de praktijk kan betekenen. Leraren algemene vakken zouden hun lessen volgens haar meer moeten afstemmen met de praktijkopleiding, maar volgens haar doet slechts een op de drie PAV-leraren dat. Zult u dat ook mee opnemen in uw gesprekken met de lerarenopleidingen, opdat dit een meer gangbare praktijk zou worden? Komt dit ook aan bod in uw plan inzake meer professionaliseringsmogelijkheden voor het huidige lerarenkorps?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De resultaten van de peiling Project Algemene Vakken in de derde graad, die het steunpunt trouwens in mijn opdracht heeft uitgevoerd, baren me grote zorgen. In 2013 waren we eigenlijk al onaangenaam verrast door de resultaten, en nu gaan we er nog op achteruit.

We kunnen de component van de impact van corona niet afzonderen. Ik denk dat er wel gerede twijfel is omtrent de impact ervan. Die zal er ongetwijfeld wel zijn, maar hoe groot die is, valt moeilijk in te schatten. Maar zelfs als we daarin voluntaristisch zijn, zijn de resultaten nog altijd bar slecht.

In het peilingsonderzoek werd trouwens ook een bevraging opgezet over het afstandsonderwijs tijdens corona. Bijna alle leerkrachten rapporteerden dat ze ter zake inspanningen gedaan hadden om kwetsbare leerlingen te bereiken, maar slechts de helft van hen gaf aan daar effectief in geslaagd te zijn. Leerlingen uit het bso vonden het afstandsonderwijs vaker gemakkelijker en minder uitdagend dan leerlingen uit het aso en tso. Volgens hun ouders spendeerden ze er ook minder tijd aan dan de leerlingen uit het aso en tso. Ouders van leerlingen uit het bso gaven ook aan dat ze vaker tijd moesten steken in het begeleiden van hun kind tijdens het thuisonderwijs dan ouders van leerlingen uit het aso en tso.

We zien ook het leerlingenpubliek evolueren ten opzichte van de vorige peiling. Het aantal leerlingen met leerproblemen is met 6 procent toegenomen. Ook het aantal leerlingen dat thuis geen Nederlands spreekt, is met 8 procent toegenomen. De groep die thuis Nederlands combineert met een andere taal, is dan weer 10 procent kleiner geworden, wat toch ook verontrustend is. En we zien nu minder leerlingen met schoolse achterstand dan bij de vorige peiling: 56 procent ten opzichte van 63 procent in 2013. In welke mate die verschuivingen samenhangen met de daling van de prestaties – de causale verbanden – is echter moeilijk te zeggen. Veranderingen van het leerlingenpubliek kunnen zeker niet alles verklaren, maar het is wel belangrijk om er ook zicht op te hebben en dat aspect in rekening te brengen.

Daarnaast werden ook achtergrondvragenlijsten afgenomen over het vak PAV. Daaruit bleek dat de leerkrachten het meeste belang hechten aan informatie-verwerving en -verwerking (IVV) en anderzijds aan lezen. Luisteren en rekenen vonden ze iets minder belangrijk, en we zien dat vooral het belang dat aan rekenen wordt gehecht, is afgenomen ten opzichte van de peiling van 2013, terwijl dat net het domein is waar leerlingen het minst goed op scoren. Opvallend is ook dat

rekenen door leraren opvallend minder vaak geëvalueerd wordt dan IVV en taalvaardigheid.

Dat is dus wel wat stof tot nadenken en tot discussie. Ik heb de onderwijspartners en vooral de pedagogische begeleidingsdiensten in de stuurgroep Peilingen daarom ook opgeroepen om aan de slag te gaan met die resultaten en actie te ondernemen, net in functie van de onderwijskwaliteit van het bso. In maart van dit jaar heeft het Steunpunt ook een webinar georganiseerd waar de resultaten van de peiling werden voorgesteld en meteen al een eerste reflectie werd gegeven door experts. Scholen die hebben deelgenomen aan de peiling, hebben hun schoolfeedback-rapport ontvangen, zodat ze toch al aan de slag kunnen met die resultaten. Ze kunnen daarvoor ook gebruikmaken van een stappenplan dat ontwikkeld is in samenwerking met de pedagogische begeleidingsdiensten. In oktober organiseren we ook een inspiratiedag voor het onderwijsveld, om de inzichten uit dat onderzoek, en praktijkvoorbeelden rond basisvorming in het beroepsonderwijs te delen en zo scholen te ondersteunen.

Beleidsmatig zetten we met de uitrol van de modernisering van het secundair onderwijs en de nieuwe eindtermen in op de waardering van het beroepsonderwijs, maar ook – en dat is een terugkerende discussie – op de versterking van de algemene vorming. Er is altijd de discussie over de verhouding tussen beide, tussen algemene vorming en beroepsvorming. We weten uit Vlaams en internationaal onderzoek dat algemene vorming absoluut belangrijk is voor jongeren in het secundair beroepsonderwijs. Dat is van belang in functie van zowel hun inzetbaarheid op de arbeidsmarkt, als het volwaardig kunnen participeren aan de samenleving. De heer Daniëls heeft enkele voorbeelden aangehaald. We mogen de lat niet lager leggen, maar moeten wel zoeken naar een aangepaste pedagogisch-didactische methodiek.

Wat de studiekeuze betreft, is het broodnodig dat een keuze voor een technische of arbeidsmarktgerichte studierichting ook een positieve keuze zou moeten zijn. Uit het verleden hebben we geleerd dat promotionele campagnes op dat vlak niet tot de verwachte herwaardering hebben geleid. Daarom richt ik me op de interne versterking en de ondersteuning van het arbeidsmarktgericht onderwijs en probeer ik dat toch iets aantrekkelijker – ik durf zelfs zeggen: wat sexier – te maken. Daar kom ik zo dadelijk op terug.

Welke initiatieven hebben we genomen of zitten in de pijplijn? Ten eerste willen we werk maken van een betere onderwijsloopbaanbegeleiding, een betere oriëntering dus. Ten tweede is er duaal leren. Dat is echt iets om die opleiding aantrekkelijker te maken: een deel van de opleiding op de werkvloer, in combinatie met een deel op school. Ten derde hebben we de STEM-agenda 2030 gelanceerd, die verder inzet op een hogere instroom in STEM-opleidingen en -loopbanen, en op het algemeen versterken van STEM-competenties.

Maar wat voor mij nog belangrijker is, is de hervorming van de regionale technische centra (RTC's). Dat lijkt mij echt een niveau te zijn waarop we kunnen zorgen dat het aanbod van het beroepsonderwijs absoluut is afgestemd op de wensen en noden van de lokale arbeidsmarkt, zodat men ook tijdens de opleiding al beter kan samenwerken met bedrijven in de omgeving, die vragende partij zijn, die ook hun duit in het zakje kunnen doen en bijna letterlijk materiaal en machines ter beschikking kunnen stellen. Anderzijds kun je ouders zo ook overtuigen, met de wetenschap dat het een soort kwaliteitslabel is en dat de participatie of betrokkenheid van lokale bedrijven bijna een garantie op tewerkstelling is, zeker in deze tijden. Ik denk dat het heel belangrijk is dat we daar een veel sterkere match-making tot stand brengen. Dan lijken die RTC's mij daarvoor een ideaal platform, of het ideale niveau.

Daaraan gekoppeld proberen we het ook iets sexyer te maken door de introductie van innovatieve technieken. We hebben InnoVET. Dat initiatief is een project van de Vlaamse overheid voor tso- en bso-scholen om de leraren, maar ook de leerlingen, meer vertrouwd te maken met de arbeidsmarkt van vandaag en morgen, en dus met innovatieve technieken. We hebben daar echt al mooie projecten tot stand kunnen brengen.

Heel concreet is er ons actieplan XR, dat gaat over extended reality. We hebben het altijd over VR, maar er zijn ook nog andere varianten. Heel concreet zullen we ervoor zorgen dat net die scholen exclusief zullen kunnen beschikken over VR-brillen, die op dat niveau ook door de RTC's ter beschikking worden gesteld, zij fungeren als een soort uitleendienst. Daardoor kunnen opleidingen worden geboden en kunnen leerlingen aan de slag gaan met machines waar ze anders niet – misschien zelfs nooit in hun leven – over zouden kunnen beschikken, omdat ze zo duur of uitzonderlijk zijn. Maar zo kunnen ze bepaalde technieken leren, die men in de realiteit niet tot stand kan brengen, lassen onder water bijvoorbeeld. Via die VR-technieken kunnen we dat ook doen. We investeren heel veel geld in de hardware, namelijk de VR-brillen, in de software en ook in de opleiding van leerkrachten. Ik denk dat het ook voor veel leerkrachten een novum zal zijn, dus dat is toch ook een belangrijk element. Het zijn van die concrete zaken waarbij we de opleiding in woord en daad aantrekkelijker kunnen maken en iets kunnen bieden waar men in de andere onderwijsvormen niet van kan proeven.

Wat betreft de taalvaardigheid in het secundair onderwijs, wil ik u toch ook graag nog eens herinneren aan de verplichte taalscreening Nederlands voor leerlingen die voor het eerst instromen in het secundair onderwijs. Die screening gebeurt met een valide screeningsinstrument. Wanneer daar knipperlichten aangaan, bieden we ook de mogelijkheid om verscheidene taalmaatregelen te nemen.

Daarmee samenhangend heeft de Universiteit Antwerpen, in samenwerking met de Thomas Morehogeschool en de Odiseehogeschool, vorig jaar op mijn vraag een wetenschappelijk rapport gemaakt over taalintegratietrajecten in het basisonderwijs, maar ook in het secundair onderwijs. Voorheen voerden we immers altijd discussie over het basisonderwijs, onder andere in het kader van de taalintegratiepaden en de koalatest, maar ik heb toen ook gevraagd naar taalintegratietrajecten op maat van het secundair onderwijs, maar dat ontsnapte misschien meer aan de aandacht. In dat kader werd een praktische inspiratiegids ontwikkeld, alsook een website, ter ondersteuning van het onderwijsveld in de totstandkoming van taalintegratietrajecten voor leerlingen met taalnoden. Die tools ondersteunen de scholen zowel inhoudelijk als praktisch in hun taalondersteuning. Rond die inzichten en handvatten zullen er eind april ook inspiratiedagen zijn. Dat is dus eigenlijk al volgende week.

Er werd hier ook terecht gewezen op het belang van sterke leerkrachten. Ook daar proberen we in te zetten op de professionalisering en ondersteuning van leraren. Er lopen momenteel twaalf pilootprojecten met als doel de lerarenopleidingen en de samenwerking tussen de lerarenopleidingen en het werkveld te versterken. Die lopen twee jaar, en zijn van start gegaan op 1 september van afgelopen jaar. Een van de projecten focust heel specifiek op PAV.

Daarnaast loopt er momenteel ook een onderzoek over de effectieve leeromgevingen in de B-stroom van de eerste graad van het secundair onderwijs. We weten dat verschillende scholen in de B-stroom op dit moment initiatieven nemen, zoals het werken met wat we 'nestklassen' noemen en met verschillende vormen van teamteaching. Er is weliswaar weinig geweten over de effectiviteit van die praktijken, dus dat laten we ook verder onderzoeken, maar mogelijk kunnen we daar inspiratie uit putten voor het volledige beroepsonderwijs.

In het kader van de prioritaire nascholing wordt er een project opgezet rond de professionalisering van lerarenteams van de eerste graad rond wiskunde. Er zal ook aandacht gaan naar de ondersteuning van leraren in de tweede en derde graad.

We gaan dus aan de slag met de peilingsresultaten. We hebben ons daar inderdaad gericht naar het onderwijs zelf. Het is ook hier weer duidelijk dat het belangrijk is om de vinger aan de pols te houden. We hebben nu een vergelijking met 2013, wat toch echt wel ver terug in de tijd is. Met die Vlaamse toetsen – daar zijn we weer – zullen we een instrument hebben om de evolutie op veel meer gezette tijden, namelijk op jaarbasis, te kunnen inschatten. Dat geldt dus ook voor het beroepsonderwijs, ook al weten we dat het nu zal gaan over de prestaties van de Vlaamse leerlingen voor Nederlands en wiskunde in alle scholen, maar zoals herhaaldelijk aangetoond zijn dat essentiële vakken en zijn die ook een goede indicator voor de algemene onderwijskwaliteit.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik heb de sense of urgency ook gemerkt bij de andere vraagstellers. De heer Daniëls heeft met zijn voorbeelden heel goed aangegeven dat het eigenlijk onaanvaardbaar is dat we mensen uit ons onderwijs laten vertrekken. Het is toch wel een kwetsbare groep, die inderdaad niet in staat is om te functioneren, om de zaken te doen die essentieel zijn om zich te redden in het leven. Ze kunnen eenvoudige berekeningen in feite niet maken, en dan zijn ze een vogel voor de kat. In die zin, minister, is het inderdaad heel erg dringend en mogen we niet langer morrelen in de marge, maar moeten we fundamenteel nadenken over de versterking van het beroepsonderwijs.

U hebt een aantal zaken aangehaald die ik heel belangrijk vind. Als we blijven nadenken in termen van enerzijds praktijkvakken en anderzijds algemene kennis, en daar is weinig integratie tussen, dan is het logisch dat het gevoel leeft dat de lat in de algemene vakken te hoog ligt, dat men de leerlingen niet meekrijgt en er enkel interesse is in het praktische. Dat zit dus helemaal fout. Een geïntegreerde werking daarentegen, is zo fundamenteel. Er is de geïntegreerde werking tussen de vakken, maar ook tussen schoolgaan en leren op de werkvloer. Dat duaal leren – dat hier ook al genoeg aan bod is gekomen – komt echter niet van de grond op de manier dat het zou moeten en zeker niet voor die meest kwetsbare groep waar we het nu over hebben. Ook dat moet dus herdacht worden.

Er zijn ook initiatieven vanuit het bedrijfsleven. Zo hebben we gisteren allemaal de paper van Voka in onze mailbox gekregen, over de nood aan regelluwe scholen om de samenwerking met bedrijven echt mogelijk te maken. Daar zit volgens mij wel muziek in voor een herwaardering van het beroepsonderwijs, zowel voor het bedrijfsleven als voor de leerlingen en scholen. Als dat op een goede en verantwoordelijke manier gebeurt, kunnen we het wel opkrikken. Ik zou die paper dus ook ter hand nemen om te kijken of we het beroepsonderwijs op die manier niet verder kunnen versterken. Ik weet niet of u die al bekeken hebt en er al lessen uit getrokken hebt?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Het is een problematiek die toch al langer meegaat. Mevrouw Meuleman gaat in op het geïntegreerd werken, wat eigenlijk een van de problemen was bij leerlingen uit het bso. U kent de vroegere Geïntegreerde Proef (GIP) nog, waar alles werd geïntegreerd. Waar hadden de leerlingen het echter moeilijk mee? Met 'geïntegreerd', met de complexe realiteit. Dat is net waarom die leerlingen in het bso zitten. Wat was een GIP in vele gevallen, wat was er geïntegreerd? Dat waren de ringen door de gaatjes, dat was de integratie. Voor de rest waren het aparte stukken, want als het niet uit elkaar werd getrokken, ging

het niet voor die leerlingen. Met andere woorden, wat is dus net het probleem in PAV? Dat al die vakken samenkomen en dat er één leraar is. Meestal zijn het collega's geschiedenis, en daar is niets mis mee, maar zij hebben veel minder affiniteit met rekenen en wiskunde, ze zijn bezig met taal. Dat verwijt ik hun niet, maar dat is wel de moeilijkheid van PAV, het is eigenlijk een heel complex vak. Hebt u de leerkracht gehoord die recent op Radio 1 kwam? Die dame zei dat het complex was en dat het vak Nederlands er eigenlijk uit moet worden gehaald, en daar ben ik het mee eens.

Collega Meuleman, ik denk dus dat we heel voorzichtig moeten zijn met al dat integreren. Het klopt: schilders moeten ook kunnen rekenen, ze moeten vierkante meters kunnen omzetten om te weten wat ze moeten aanrekenen, daar ben ik het mee eens. Ik ben het ermee eens dat rekenen bij schilderen ook moet worden geïntegreerd in de praktijkcomponent. Maar als ik bijvoorbeeld wiskunde gaf aan mijn leerlingen, moest ik voor sommige stukken verwijzen naar: 'Je gaat in een woonzorgcentrum werken en moet iemand bepaalde zaken geven.' Dan waren ze mee in het berekenen van een procent. Geef hun echter geen voorbeelden waar ze niets aan hebben. Daar moeten we naar kijken. Ik denk niet dat we elkaar tegenspreken, mevrouw Meuleman, maar het gaat wel over contextgerelateerde inhoud waar die leerlingen iets mee zijn. Dan zullen ze ermee aan de slag gaan. Laat ons echter alstublieft niet nog meer integreren. Ik ben het er niet mee eens dat het niet uitmaakt welke leerkracht dat geeft. Excuseer dat ik wat uitweid, voorzitter.

Wat ik ten tweede nog wou aangeven is dat we hier op het einde van het bso zitten, maar sommige vraagstukken, collega's, zijn leerstof lager onderwijs. Dat is leerstof van het lager onderwijs die ze op het einde van het secundair niet beheersen. Met andere woorden mogen we corona echt niet gebruiken, want dat zijn eigenlijk dingen die we verwachten op het einde.

Ik sluit af, minister. 2013-2021: dat is de reden waarom de Vlaamse toetsen er op al die tijdstippen moeten zijn. Om de vinger meer aan de pols te houden, opdat de leerkrachten sneller zouden weten waar ze moeten bijsturen. We moeten de resultaten ook terugkoppelen, ook richting lager onderwijs. Dat is een eerste zaak die ik nog wilde aangeven.

Een tweede zaak die ik hierbij nog wil aangeven, is dat we ons inderdaad niet mogen wegsteken. We mogen niet meer zeggen: 'Maar ja, ze kennen niet goed Nederlands.' Collega's, dan moeten we daarop inzetten. Minister, u voert er al beleid rond. Ik denk dat we die weg verder moeten blijven volgen.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Wat collega Daniëls zegt over PAV en basiskennis, wilde ik ook aanstippen. Minister, u had het over brillen die het aantrekkelijker moeten maken en dergelijke. Dat is uiteraard belangrijk om het in te kaderen en in te kleden, om nieuwe leerlingen aan te trekken. Maar het gaat hier over basiskennis. Die basiskennis is al jarenlang het probleem, al in 2013, en nu nog meer. Dat begint inderdaad in de lagere school, bijvoorbeeld met de regel van drie. Maar het gaat ook over Nederlands, over leren lezen en over begrijpen uit een context. Dat moet van in het begin systematisch onderhouden en opgebouwd worden.

Op bladzijde 27 van de studie zie ik in een interessante tabel dat er bijzonder weinig getoetst wordt voor het vak PAV. Het is natuurlijk niet aan ons om te zeggen hoeveel toetsen een leerkracht moet geven, maar het zijn er bijzonder weinig. Bijna 70 procent neemt er al geen examen over af. Geen examen betekent minder studeren voor een vak. Ik vind het een kwalijke evolutie dat we zoveel examens afschaffen en vervangen door dagelijks werk. Die leerlingen krijgen dus niet de kans om op het einde van een trimester alles nog eens grondig opnieuw in te

studeren. Dat is ook voor kinderen uit het beroepsonderwijs absoluut noodzakelijk. Ik zie dat 5 procent van de leerkrachten zelfs nooit toetst, en 23 procent een paar keer per jaar. Dat is al 28 procent dat amper toetst. Een vak lijkt in de ogen van een leerling niet belangrijk als er geen toetsen aan gekoppeld zijn. Volgens mij moeten we inderdaad fundamenteel bekijken of vakken als Nederlands en wiskunde nog op de huidige manier gegeven moeten worden en niet beter opgesplitst worden. Dan heeft elke leerkracht zijn specialiteit en kan hij rustig, elk jaar opnieuw, zaken als de regel van drie erin pompen. Als de kinderen 18 zijn, komt die er misschien wel langs hun oren uit, maar dan kunnen ze die tenminste toepassen. Dat vind ik toch wel heel belangrijk.

Minister, u hebt gezegd dat de pedagogische begeleidingsdiensten zich ermee gaan bezighouden. Ik denk dat ook de inspectie dat zeker ter harte zou moeten nemen.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Ik vind dit een zeer interessant, zeer belangrijk en ook zeer fundamenteel debat. Enerzijds hoor ik hier – en dat vind ik ook heel belangrijk – dat men goede vakmensen wil opleiden die hun plaats vinden op de arbeidsmarkt. Anderzijds ben ik ervan overtuigd dat het inderdaad de taak is van ons onderwijs om burgers op te leiden die daarna kunnen functioneren in de maatschappij. Als je dan die cijfers ziet, kun je alleen maar bijzonder bezorgd zijn omdat blijkt dat ze een aantal basisvaardigheden gewoon niet onder de knie hebben. Ik denk inderdaad ook – we hebben het er al vaak over gehad – dat dat in de beroeps- en praktijkgerichte opleidingen een moeilijk evenwicht is. Daarom is er ook de Praktijkcommissie, omdat dit steeds opnieuw terugkomt in de discussie over de eindtermen. Enerzijds willen we praktische vaardigheden, maar we vinden ook die algemene vaardigheden belangrijk om daarna te functioneren, om bijvoorbeeld een korting te kunnen berekenen op een rekening. Dat is dus iets dat zal terugkomen in de discussie in de Praktijkcommissie.

Ik wil in ieder geval oproepen om het vak PAV niet stiefmoederlijk te behandelen. Het is belangrijk dat leerlingen foutloos een mail kunnen schrijven, dat ze hun taal onder de knie hebben, dat ze toch een basiskennis hebben van hoe de wereld functioneert. Ik denk dat er geen eenvoudig antwoord is op hoe we dat gaan aanpakken. Inzake taalkennis is het feit dat er steeds meer leerlingen zijn die thuis geen Nederlands spreken, niet iets dat je oplost in de laatste vier jaren van het middelbaar; dat is iets dat je doortrekt van in het lager onderwijs. We zijn het er absoluut mee eens dat daaraan meer aandacht moet worden besteed. Hetzelfde geldt voor de basiskennis inzake wiskunde. Ik vind het dus goed dat daar allemaal meer aandacht voor is. Maar we zijn het er hopelijk ook over eens dat we er niet gaan geraken met enkel toetsen. Daarmee weten we wat het probleem is. De volgende stap is natuurlijk nadenken over hoe we dan die kennis verbeteren. Ik denk dat het antwoord altijd hetzelfde is: een sterke leerkracht maakt een heel verschil. Want zeker een vak als PAV heeft inderdaad verschillende vakinhouden. Ik ben het eens met wat hier gezegd wordt, dat je het zo praktisch mogelijk moet maken om het voor die leerlingen ook bevattelijk te maken, maar ze hebben wel een basiskennis nodig om die daarna te kunnen toepassen in de praktijk. Daarvoor heb je sterke leerkrachten nodig.

Minister, ik hoor dat er een aantal proefprojecten worden opgezet in de lerarenopleiding, dat er wordt nagedacht over bijscholingen en dergelijke. Dat vinden wij allemaal zeer goed. Maar daar moet sowieso daarna structureel iets mee gebeuren. Ik denk dat er misschien toch een soort van masterplan moet komen voor ons beroepsonderwijs, waarbij over verschillende aspecten wordt nagedacht. Hoe gaan we zorgen voor sterke leerkrachten? Hoe gaan we zorgen dat de infrastructuur up-to-date is? Want ik vind het heel tof wat er nu gebeurt met die virtual reality, maar ik kom in heel veel beroepsscholen waar de infrastructuur gewoon verouderd is.

Als je tegenwoordig state-of-the-arthoutbewerking wilt doen, kost al dat materiaal veel geld. Volgens mij geldt ook: respect geven is respect krijgen. Als je leerlingen toont dat je hun richting belangrijk vindt door daarin te investeren, dan krijg je dat respect ook terug.

Het is een discussie waarop we nog heel lang kunnen doorgaan. Ik heb slechts een aantal ideeën meegegeven. Ik hoop dat we daar in de toekomst nog verder over kunnen discussiëren.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Ik wil me aansluiten, collega's, omdat dit toch wel iets heel belangrijks is. Ik herhaal nogmaals dat dit niet alleen een zaak moet zijn van ons in deze commissie Onderwijs maar dat elke collega hier in het Vlaams Parlement en eigenlijk de hele samenleving wakker moet liggen van dit alles.

Collega's, gisteren was ik nog op een overleg met een aantal ondernemers. Er was iemand die me aansprak over een houtbewerker die bij hem stage liep. Hij zei dat die jongere twee weken op stage geweest was bij hem en dat hij voelde dat hij nog veel meer stappen kon zetten. Hij had nog nooit over duaal leren gehoord. Ik heb hem daar dus wat informatie over gemaild. Ik denk dat er nog stappen te zetten zijn inzake de kloof die er is tussen de arbeidsmarkt en het onderwijs. Ik geloof ook heel sterk dat we heel specifiek moeten nadenken over hoe we leerlingen in het beroepsonderwijs kunnen versterken. Ik kijk heel erg uit naar het werk van de Praktijkcommissie, minister. We hebben vandaag al een paar keer gevraagd naar de timing. Maar ik ben echt wel benieuwd wat daar op de plank ligt en wat we mogen verwachten van de Praktijkcommissie.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Eerst en vooral, wat de Praktijkcommissie betreft, is er nu een tussentijdse evaluatie die ik zal voorstellen aan de regering. Daarin stelt de Praktijkcommissie ook enkele vragen, onder andere naar de uitbreiding van haar opdracht. Maar in het kader van die discussie moet ik u wel meegeven dat ik uiteindelijk, na contact met enkele directeurs uit het beroeps- en technisch onderwijs, zelf heb ingegrepen op heel die discussie over de haalbaarheid en de verhouding tussen algemene vorming en praktijk, beroepsvorming en technische vorming. Een van de conclusies die ik toen geformuleerd heb, diende net om mogelijk te maken dat doelstellingen in de eindtermen voor algemene vorming ook kunnen worden gehaald in de praktijkvakken. Daarbij probeer je inderdaad om contextgebonden algemene vorming te brengen. Ik gebruikte toen altijd het voorbeeld van een vloerder, waaraan je wat wiskundige begrippen kunt meegeven door gebruik te maken van de specifieke context van het vloeren. Dat hebben we toen dus wel mogelijk gemaakt. We hebben toen niet veel ingrepen gedaan in het werk dat uiteindelijk opgeleverd werd wat de eindtermen betreft door de ontwikkelcommissies, maar dat is een heel specifieke ingreep die we wel hebben gedaan.

Er was ook een vraag over de commissie Beter Onderwijs, maar ik heb begrepen dat jullie nog bezig zijn met de hele discussie en de hoorzitting daaromtrent. Ik wil daar niet op vooruitlopen, wat niet belet dat wij ondertussen rond specifieke thema's in contact blijven met de commissie Beter Onderwijs, onder andere met betrekking tot ons Londens kenniscentrum.

Toetsen en evaluaties behoren natuurlijk tot de vrijheid van het onderwijs. Het is net heel die sacrosancte vrijheid van onderwijs die in het geding is bij de procedure rond de eindtermen. De toetsen en de evaluaties behoren net tot de vrijheid van de scholen. Wij bepalen de doelstelling, namelijk het behalen van die eindtermen. Zij bepalen voor zichzelf de weg daarnaartoe. Daar is dus de verantwoordelijkheid van de koepels en van de scholen natuurlijk ook in het geding. Daarbij moet

rekening gehouden worden met de doelgroep en de kenmerken van de doelgroep. Ik heb daarbij gewezen op de toename van het aantal kinderen waarvan de thuistaal niet het Nederlands is en de daling van het aantal kinderen met een andere thuistaal die thuis wel in contact komen met Nederlands. Die daling is zorgwekkend. Ik verwijs daarbij altijd naar de PISA-resultaten, waaruit blijkt dat 15-jarigen die een migratieachtergrond hebben in alle OESO-landen (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling) verhoudingsgewijs minder goed scoren dan leerlingen zonder migratieachtergrond. Daaruit blijkt ook dat de kloof met de zogenaamde autochtone leerlingen al voor de helft gedicht wordt bij jongeren met een migratieachtergrond die thuis een andere thuistaal hebben dan het Nederlands maar daarnaast thuis toch ook nog Nederlands spreken. Dan weet je het wel, natuurlijk. Dat is zorgwekkend. Er zijn nu eenmaal bepaalde evoluties in de samenleving waarvan het onderwijs mede het slachtoffer is.

Maar het zou ook eens interessant zijn om in de commissie Onderwijs – in de regeling der werkzaamheden natuurlijk, en augustus zit het al vol zeker, maar in september misschien? – de focus te leggen op het beroepsonderwijs.

Ik kan het bagatelliseren, maar ik geloof heel sterk in initiatieven zoals aan de slag gaan met de virtualrealitybril, waarbij je echt aan alle andere onderwijsvormen de boodschap geeft dat dit iets heel specifiek is voor het beroepsonderwijs. Het geeft meer cachet.

Er werd gezegd dat er verschillende scholen kampen met infrastructurele problemen. Ook op dat vlak hebben we in deze regeerperiode al twee keer, heel specifiek voor beroepstechnische opleidingen, extra middelen gegeven. Ik weet niet van buiten hoeveel, ik denk – sla me niet dood – twee keer 10 miljoen euro. Het ging over eenmalige restmiddelen – een soort onderbenutting – die werden vrijgemaakt ten voordele van educatief materiaal voor beroeps- en technische scholen, waar dankbaar gebruik van gemaakt is.

Ik wil me niet beperken tot die brillen, maar de aanpak met innovatieve technieken in het beroepsonderwijs geeft toch een extra cachet.

Het is afhankelijk van de lokale dynamiek, maar de regionale technologische centra moeten echt wel proberen te fungeren als een platform waar lokale bedrijven en scholen elkaar ontmoeten. Er moet veel meer interactie zijn. Ik denk dat er op dat vlak nog heel veel mogelijkheden zijn, ook in het ter beschikking stellen van materialen.

Ik geef een praktijkvoorbeeld. Ik was laatst in Brugge, waar men wel een elektrische BMW kreeg van de hoofdzetel uit Duitsland, maar eigenlijk nog nooit contact had gehad met de lokale verdelers. Het is geen verwijt, maar het is wel illustratief dat de hoofdzetel in Duitsland er wel mee begaan was, maar dat bij onze lokale bedrijven die reflex er nog niet altijd is. Ik moet bekennen dat, voor ik aantrad als minister van Onderwijs, ik ook nog nooit gehoord had van die regionale technologische centra. Ik had toen van veel nog niet gehoord ... (*Gelach*)

... dat ik misschien liever niet had gehoord, maar waarmee ik nu wel bezig ben.

De voorzitter: Ik was daarnet afgeleid door een hevig hoofdschuddende mevrouw Meuleman. Ik denk dat men niet overal op dezelfde lijn zit. Het ging over de toetsen en over het erin pompen.

Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Tot ze 18 zijn, zei de heer Laeremans. Ik vrees dat ze dan niet zullen blijven tot ze 18 zijn en dat we ze dan al lang kwijt zijn. Dat is de uitdaging.

Ik wil in mijn slotwoord vooral benadrukken dat de vraag gesteld is met de grootste bescheidenheid – we zien de resultaten – en terughoudendheid.

Ik heb het de laatste tijd redelijk wat OKAN-scholen bezocht. Heel wat van die leerlingen stromen door naar het beroepsonderwijs. Ik heb daar ongelooflijke tonnen engagement gezien, maar ook gigantische uitdagingen. De samenleving is veranderd, de scholen veranderen. We kunnen dat niet terugdraaien, maar het is wel ontzettend moeilijk. We moeten zeker niet de pretentie hebben om vanuit Brussel te zeggen wat wel moet of niet moet of wat zal werken en niet. Ik ben daar heel terughoudend en bescheiden in.

Ik denk alleen dat het inderdaad goed is om het onderwijs veel vrijheid te geven. In die zin ben ik een voorstander van alles wat een stukje regelluwigheid creëert om te kunnen experimenteren en te proberen om dat engagement in de praktijk om te zetten. Of het nu met virtual reality is of samenwerking met bedrijven in proefprojecten of manieren om leerkrachten aan te trekken en op te leiden, het is onze taak om dat voor een deel mogelijk te maken, te ondersteunen en ervoor te zorgen dat het engagement niet uitgeblust geraakt door negatieve berichtgeving. Er is nog veel werk aan de winkel.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, het bso en tso iets extra's geven, wat de rest niet heeft, door die virtual reality, dat zullen we straks nog kunnen bezingen bij de vraag van collega Yalçın. Dus daar ga ik niet verder op in. Die vraag is blijkbaar uitgesteld naar volgende week, dus dan kunnen we dat volgende week nog eens terug opnemen.

Maar ik wil er wel iets anders aan koppelen. Er zijn nu terug opendeurdagen in scholen. Ik zie in een aantal scholen drones opstijgen. Dat is geweldig. En dan denken die leerlingen van het eerste middelbaar dat ze hele dagen met drones gaan vliegen. De enige die die drone maken, zijn de mannen die elektrotechniek doen en dat wordt niet aangeboden op die school waar ik stond, waar die drone de lucht in ging. Ik denk dat het belangrijk is, dat ook tso en bso hun kwaliteiten naar boven durven laten komen. Dat ten eerste. Ten tweede, ik denk dat we eigenlijk, als we hier spreken over de derde graad beroepssecundair onderwijs, voor de problemen die jullie vaststellen, te laat zijn, collega's. Dat krijg je niet meer in orde in een derde graad beroepsonderwijs. Dan zitten we veel vroeger. We gaan nu inderdaad die eindtermen secundair onderwijs aanpakken, en ik hoop echt dat we samen met de praktijkcommissie, als het nodig is, bijsturing kunnen doen. Ik hoop ook op een wijs oordeel van het Grondwettelijk Hof. Maar ik hoop dat we daar de lat leggen en dat dat ook een effect heeft op het basisonderwijs. Ik hoop dat het basisonderwijs daar ook naar kijkt en ook op inzet.

Collega's, we hebben hier in deze commissie al debatten gevoerd over het belang van Nederlands en wiskunde, maar ook van alle andere zaken. En ja, dat is waar. Maar geschiedenis, collega's, zonder Nederlands, dat gaat niet. En fysica, aardrijkskunde, wetenschap en techniek, zonder wiskunde, dat gaat niet. Het voorbeeld van de minister, van de vloerder, het voorbeeld dat in de proeven zit rond hoeveel je kan schilderen met zoveel liter. Dus als uw plafond 13,5 vierkante meter is, hoeveel liter moet je dan kopen? Dat is basisonderwijs. Ik wil hier, met andere woorden, echt ook een oproep doen – en het is een beetje 'kill your darlings' – dat we in ons basisonderwijs opnieuw echt die basis meegeven, in het belang van alle leerlingen, zeker en vast ook die kwetsbare leerlingen die op deze manier tenminste die basis hebben. Zo worden ze niet in de luren gelegd als ze een kortingsbon hebben en er niet juist wordt afgerekend. Zo worden ze niet in de luren gelegd als ze een brief krijgen van 'Lenen bij mevrouw Leemans – ze is er niet meer – is lenen bij een vriendin'. Ja, het zal wel, tot de deurwaarder uw meubels komt halen omdat je

geleend hebt aan 12 procent, en uw loon niet met 12 procent stijgt. Daarover gaat het, collega's, en dat is voor mij effectief de uitdaging, dat we dus ook aan leerkrachten meegeven dat dat de kern is waarop ze moeten focussen. Ik hoop dat de pedagogische begeleiding daar ook mee aan de slag gaat om te zeggen, het is allemaal belangrijk, dat is waar, maar er zijn nu eenmaal iets belangrijker zaken. Ik durf dat zeggen, als ik dit zie, voor die leerlingen, voor de maatschappij, voor de economie. En dat zijn dan uiteraard Nederlands en wiskunde.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Ik kan me alleen maar aansluiten bij de slotwoorden van collega Daniëls. Die basiskennis is zo belangrijk en die moet er inderdaad, mevrouw Meuleman, ingedramd worden. Dat is niet leuk, maar onderwijs leuk maken, dat is juist de oorzaak van heel de achteruitgang. Ik begrijp dat er mensen zijn die in het onderwijs graag eens experimenteren en die er veel engagement aan de dag leggen. Dat is allemaal juist. Maar de basiskennis, dat is de basis eerst.

Ik heb nog een suggestie voor de minister. In het verslag van de Commissie Beter Onderwijs staat onder meer de suggestie om een soort staten-generaal van het technisch en beroepsonderwijs op te richten, met directies van technische scholen, sectorvertegenwoordigers enzovoort, die dan een plan ter herwaardering van het technisch onderwijs kunnen opmaken. Ik denk dat u dat best ook wel in de steigers zou kunnen zetten voor de komende jaren, want daar hebben we echt wel nood aan.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Hilâl Yalçın aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het actieplan met betrekking tot het gebruik van virtual reality in het onderwijs – 2522 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Yalçın heeft het woord.

Hilâl Yalçın (CD&V): Collega's, ik had inderdaad een vraag over het actieplan met betrekking tot het gebruik van virtual realitytoepassingen. Tijdens het reces kon ik inderdaad lezen dat u 6,5 miljoen euro vrijmaakt, minister, om in het arbeidsmarktgericht onderwijs aan de slag te gaan met virtual reality (VR) en dit vanaf volgend schooljaar. Vorig jaar in juni werd dit thema al eens onder de aandacht gebracht bij de bespreking van de visienota 'Van kwetsbaar naar weerbaar' en nu blijkt een actieplan klaar te liggen.

Ik deel uw mening dat het gebruik van virtual reality in bepaalde praktische opleidingen leerlingen extra kansen geeft, waardoor ze een streepje voor hebben bij het betreden van de arbeidsmarkt. Ik zie dus ook zeker, zoals de collega's hier aanwezig, de opportuniteiten die deze moderne technologie ons onderwijs biedt, maar heb toch een aantal bezorgdheden die ik hier graag ter sprake wil brengen.

U voorziet een investering van 6,5 miljoen euro. Met dit geld worden VR-brillen aangekocht, selecteert en maakt men de nodige software en voorziet men in de begeleiding van de betrokken onderwijsprofessionals. Als ik het goed begrijp, vloeien er niet rechtstreeks middelen naar de betrokken scholen.

Het gebruik van virtual realitytoepassingen in ons onderwijs is nieuw. Vlaanderen hinkt hier wat achterop, dat geeft u zelf ook al aan in het eerder vermelde artikel,

waarin u ook de noodzaak aankaart om te voorzien in begeleiding voor de leerkrachten. Welke concrete acties voorziet u om de onderwijsprofessionals klaar te stomen voor het gebruik van deze nieuwe toepassingen en voor het geven van een duurzame invulling in hun lespakket en evaluatiemethoden? Is er een rol weggelegd voor de ICT-coördinatoren om de intrede van deze toepassingen te faciliteren op school?

Er zou voor de scholen de mogelijkheid zijn tot aankoop van hardware, bijvoorbeeld de VR-brillen, maar er wordt ook melding gemaakt van het opzetten van een uitleendienst. Hoe zal dit in concreto gerealiseerd worden? Ik lees inderdaad ook dat de regionale technologische centra (RTC's) hierin betrokken zullen worden. Zij ondersteunen het arbeidsmarktgericht onderwijs, zorgen voor een betere doorstroming van leerlingen naar het bedrijfsleven en creëren synergieën tussen onderwijsinstellingen en bedrijven. Welke rol kunnen de RTC's in dit kader opnemen? Gaat het verder dan enkel het uitlenen van het materiaal?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ja, we hebben het er inderdaad al een paar keren over gehad. Maar ik wil u misschien eerst even meegeven wat ik nog niet gezegd heb. We hebben dat initiatief ook genomen op basis van een Vlaanderenbrede studie van Thomas More, met de vraag naar de interesse bij de scholen en bij de leerkrachten zelf omtrent die 'extended reality'. Een 400-tal leerkrachten heeft daaraan deelgenomen. 67 procent zegt dat dat echt een meerwaarde kan zijn voor de lessen, 74 procent wil daar zelf graag mee aan de slag. En bij de leerlingen – men heeft 2700 leerlingen bevraagd – gelooft 73 procent dat dat nuttig kan zijn in de les; 75 procent wil graag met die virtual reality aan de slag gaan. Daar is dus wel wat, op basis van de huidige populatie. Vandaar dat we dachten: daar moeten we echt mee aan de slag.

Wij hebben inderdaad 6,5 miljoen euro voorzien om er direct voor te zorgen dat we dat kwaliteitsvol zouden kunnen uitrollen. Twee acties zijn al goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Dat is de uitleendienst voor 'extended reality'. Die wordt inderdaad getrokken door de RTC's. Ik kom er direct op terug. Daarnaast hebben we het lerend netwerk 'extended reality', getrokken door de hogeschool Thomas More. De andere acties, zoals onderzoek en nascholing en ook een oproep voor andere projecten rond 'extended reality', moeten nog goedgekeurd worden. Daarmee moet ik nog naar de Vlaamse Regering.

Een uitleendienst die, naast de hardware, ook perspectieven biedt op inhoudelijke ondersteuning en nascholing, en scholen ook ontlast van eigen aankopen en onderhoud, biedt volgens mij wat opportuniteiten. Daarom hebben we inderdaad geen middelen aan de scholen gegeven, maar voorzien we in een uitleendienst waarvan we de verantwoordelijkheid aan de RTC's geven. Dat heeft ook wel de bedoeling om, opnieuw, die 'matchmaking' iets aantrekkelijker te maken. We willen dat de scholen effectief in contact moeten treden met die RTC's als ze gebruik willen maken van die apparatuur. Hierdoor kan de dialoog misschien op gang komen, als die er nog niet is. Ik denk dat zij daar het meest aangewezen platform voor zijn.

Zij krijgen daar ook een financiële ondersteuning voor. Dat omvat zowel de middelen voor het aankopen van het materiaal als personeelsmiddelen, zodat ze dat uitleensysteem in goede banen kunnen leiden. Ze krijgen daar dus ook middelen voor. We hebben maximaal 3,98 miljoen euro toegekend aan de vijf RTC's voor de periode van 1 april van dit jaar tot en met 31 december 2024. Het loopt dus wel. We hebben bijkomend ongeveer 0,5 miljoen toegekend aan hogeschool Thomas More voor het uitbreiden van het lerend netwerk en expertondersteuning voor het actieplan, voor dezelfde periode. Zij zullen ook de bestaande software inventariseren en, indien nodig, nagaan of die wel afgestemd is op het doelpubliek. Daar zullen

ze heel specifiek rekening mee houden. Zij zullen ook voorzien in de ondersteuning en opleiding van vakleerkrachten, technische adviseurs, coördinatoren en medewerkers van de RTC's. Dit gebeurt – dat was alleszins de doelstelling – via hapklare lesfiches en uitgebreide nascholing. Afsluitend zal het netwerk ook scholen de kans geven om aan te geven welke noden zij ervaren, zodat er een terugkoppeling is vanuit het veld, en we uiteindelijk, indien nodig, zaken kunnen aanpassen, uitbreiden of wat dan ook. Daarnaast zorgen we er ook nog eens voor dat het kenniscentrum Digisprong ook wordt ingeschakeld als coördinator en ondersteuner. We hebben dus wel verschillende lagen voorzien in heel de aanpak.

De voorzitter: Mevrouw Yalçin heeft het woord.

Hilâl Yalçin (CD&V): Bedankt, minister. U vermeldt toch nog een aantal elementen die we nog niet hadden gehoord over dit onderwerp. Ik denk dat het heel goed is om te horen dat uit de peiling van Thomas More nu al blijkt dat er inderdaad bereidwilligheid en enthousiasme is in het veld. Dat kan natuurlijk alleen maar helpen bij het slagen van het project. Ook de link en de dialoog met de RTC's en het nog eens extra benadrukken van de dialoog tussen de onderwijsinstellingen en de RTC's, kan volgens mij alleen maar een win-winsituatie zijn. Dit is natuurlijk een traject dat gaat beginnen, maar ik neem aan dat in het traject na een bepaalde tijd ook een evaluatie wordt voorzien, zodat we zien of die VR-brillen waar wij allemaal zo opgetogen over zijn, effectief ook dat kunnen creëren waarvan wij hopen dat ze het zullen realiseren.

Ik heb nog twee kleine detailvragen. In uw communicatie hebt u het heel duidelijk over de arbeidsmarktgerichte opleidingen. Welke scholen komen nu juist in aanmerking? In de tweede en de derde graad bijvoorbeeld zijn er scholen die niet ingedeeld zijn in aso, tso, bso, kso, maar kunnen het bijvoorbeeld ook domeinscholen of campusscholen zijn. Hoe gaan wij daarmee om? Is het effectief de richting, of wie bepaalt dan welke richting of school in aanmerking kan komen? Het is een detail, maar misschien toch wel van enig belang. Kunnen op scholen die in aanmerking komen, leerlingen uit domeinoverschrijdende studierichtingen daar ook van genieten? In uw communicatie over de arbeidsmarktgerichte opleidingen gaat het over de tweede en de derde graad. Kunt u bevestigen dat het niet voor de eerste graad is, of lees ik het verkeerd?

Karolien Grosemans (N-VA): Ik zal ook heel kort even tussenkomen. Ik vind het in ieder geval een heel logische volgende stap, minister, dat u na de Digisprong, die digitale inhaalbeweging, nu ook op de kar springt van de virtual reality en daar ook diezelfde inhaalbeweging maakt. Ik denk, ik hoop ook, dat dat een aanwinst gaat zijn binnen het technisch en beroepsonderwijs, niet alleen omdat de leerlingen dan echt met de meest geavanceerde machines kunnen werken zonder dat de school daar telkens opnieuw in moet investeren – want de middelen zijn daar uiteraard ook beperkt. Maar we weten ook dat binnen tso en bso de ongekwalificeerde uitstroom vrij groot is. Daar zit de grootste groep afhakers, die schoolmoe zijn. Ik hoop dat dat ook de motivatie kan versterken en de attractiviteit van die richtingen kan verhogen.

Tegelijkertijd vind ik het ook heel mooi dat het natuurlijk een boost geeft aan onze bedrijven, aan die techsector. Ik las in de krant: 150 bedrijven, waarvan 62 procent in Vlaanderen. Ik bezocht heel recent C-Mine, waar ik Mobietrain heb zien zitten. Dat mobiel leren, dat boomt echt enorm. Dat is mooi om te zien, dat is een heel enthousiast team. Dat is wel tof.

Ik heb dus geen bijkomende vragen, maar ik ben ook wel blij met die evaluatie die er ongetwijfeld gaat komen, om te kijken of het z'n nut heeft.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat betreft die evaluatie kan ik niet vanbuiten zeggen wat de timing is die we daar voorzien hebben. Het onderzoek zelf is al een evaluatie-onderzoek. We gaan alleszins een evaluatie voorzien, maar via het kenniscentrum Digisprong houden we sowieso al de vinger aan de pols. We kunnen dus altijd bijsturen als dat nodig is, als dat gemeld wordt.

Welke scholen komen in aanmerking? Alle tso- en bso-scholen. Ik zou daar niet al te strikt in zijn. Ik denk dat vooral de opleiding belangrijk is. Maar ik zou wel focussen op de tweede en derde graad. Dat is natuurlijk het moment waarop men aan de slag gaat met hoogwaardige materialen en technieken. Op die manier creëer je ook een beetje een verwachtingspatroon om naartoe te leven. Ga je vanuit de eerste graad naar de tweede graad, dan kan je aan de slag met zulke toestellen. Dat creëert ook een beetje 'trek in de schouw', denk ik.

De voorzitter: Mevrouw Yalçin heeft het woord.

Hilâl Yalçin (CD&V): Dan ga ik het daarbij laten. Ik kijk al uit naar de start van het project.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.